
Mizgîni Metta

Malbavka Îsa Mesîh

1 Kitêba malbavka Îsa* Mesîhê* kurê Dawid* ê kurê Biraâm ev e:

²Biraâm bavê Îshaq bû,

Îshaq bavê Aqûb bû,

Aqûb bavê Cihûda* û birayên wî bû,

³Cihûda bavê Perez û Zerah bû,

ku diya wan Tamara bû,

Perez bavê Hesrûn bû,

Hesrûn bavê Ram bû,

⁴Ram bavê Amînadav bû,

Amînadav bavê Nehşon bû,

Nehşon bavê Salmon bû,

⁵Salmon bavê Bowaz bû,

ku diya wî Rexab bû,

Bowaz bavê Ovêd bû,

ku diya wî Rût bû,

Ovêd bavê Yêşa bû

⁶û Yêşa jî bavê Dawid* padîşah bû.

Dawid bavê Silêman bû,

ku berê diya wî jina Ûrya bû,

⁷Silêman bavê Rêhoboam bû,

Rêhoboam bavê Ebiya bû,

Ebiya bavê Asa bû,

⁸Asa bavê Yehoşafat bû,

Yehoşafat bavê Yoram bû,

Yoram bavê Ūzya bû,

⁹Ūzya bavê Yotam bû,

Yotam bavê Ahaz bû,

Ahaz bavê Hizqiya bû,

¹⁰Hizqiya bavê Minaşe bû,

Minaşe bavê Amon bû,

Amon bavê Yoşya bû

¹¹û Yoşya jî bavê Yexonya û birayên wî bû,
ku di dema sergombûna* Babilê de
çêbûn.

¹²Yexonya bavê Şaltiyêl bû,

ku piştî sergombûna Babilê çêbû,

Şaltiyêl bavê Zerûbabel bû,

¹³Zerûbabel bavê Abiyûd bû,

Abiyûd bavê Êlyaqîm bû,

Êlyaqîm bavê Azûr bû,

¹⁴Azûr bavê Sadoq bû,

Sadoq bavê Axîn bû,

Axîn bavê Êlyûd bû,

¹⁵Êlyûd bavê Êlazar bû,

Êlazar bavê Metan bû,

Metan bavê Aqûb bû

¹⁶û Aqûb jî bavê Ūsivê mêrê Meryemê bû.

Ji Meryemê jî Îsa*,

yê ku jê re Mesîh* tê gotin çêbû.

¹⁷Bi vî awayî ji Biraîm heta Dawid çardeh nifş,
ji Dawid heta sergombûna* Babilê çardeh nifşên
din û ji sergombûnê heta Mesîh jî çardeh nifş
derbas bûn.

Bûyîna Îsa Mesîh

¹⁸Bûyîna* Îsa* Mesîh* jî bi vî awayî çêbû: Diya wî Meryem dergistiya Ûsiv bû, lê berî ku ew bizewicin û bigihîjin hev, xuya bû ku ew bi Ruhê* Pîroz bizaro ye. ¹⁹Dergistiyê* wê Ûsiv mirovekî* rast bû û ji ber ku nedixwest Meryemê li pêş xelkê bide şermê, wî niyet kir ku wê bi dizî berde. ²⁰Ew hê li ser vê yekê difikirî, milyaketekî Xudan* di xewnê de lê xuya bû û got: “Ey Ûsivê kurê Dawid*! Netirse ku tu Meryemê ji xwe re bi jinîti bînî. Çimkî yê ku di malzaroka wê de çêbûye ji Ruhê* Pîroz e. ²¹Ewê kurekî bîne û tê navê wî Îsa* deynî, çimkî ewê gelê xwe ji gunehên wan rizgar* bike.” ²²Ev hemû çêbûn, da ku gotina Xudan* a ku bi devê pêxember* gotiye bê cih:

²³“Va ye, wê keçik* bizaro bibe
û ewê kurekî bîne.

Û wê navê wî Îmanûêl deynin,”

ku tê wergerandin: “Xwedê bi me re ye.”

²⁴Gava ku Ûsiv ji xewê hişyar bû, emirê milyaketê Xudan anî cih û Meryem ji xwe re bi jinîti anî. ²⁵Lê ew neçû ba wê, heta ku wê kurê xwe anî. Û wî navê zarok Îsa danî.

Stêrnasên ji Rojhilat

2 Îcar di dema Hêrodês* padîşah de, çaxê Îsa* li Beytlehma Cihûstanê* çêbû, ji Rojhilat stêrnas hatin Orşelîmê* ²û pirsîn: “Ka padîşahê Cihûyan ê ku çêbûye li ku derê ye? Me li Rojhilat stêra wî dît û em hatin ku biperizin* wî.” ³Gava ku

Hêrodês padişah ev yek bihîst, ew û hemû Orşelîm jî pê re bizdiya. ⁴Wî hemû serekên kahînan* û Şerîetzan* li hevdû civandin û ji wan pirsî, ka wê Mesîh* li ku derê çêbibe. ⁵Wan jê re got: “Li Beytlehma Cihûstanê, çimkî bi destê pêxember* weha hatiye nivîsîn:

⁶‘Û tu, ey Beytlehma li welatê Cihûstanê!

Tu di nav serdarên Cihûstanê de

bi tu awayî ne ya herî kêrî.

Çimkî wê ew serdarê ku şivantiya gelê min ê Îsraêl bike ji te rabe!’ ”

⁷Li ser vê yekê Hêrodês bi dizî gazî stêrnasan kir û ji wan qenc hîn bû ku stêr kengê xuya bûye.

⁸Di pey de wî ew şandin Beytlehmê û ji wan re got: “Herin û qenc li zarok bigerin. Gava ku we ew dît, haya min pê bixin, da ku ez jî bêm û biperizim* wî.” ⁹Piştî bihîstina gotina padişah ew ketin riya xwe. Ew stêra ku li Rojhilat dîtibûn li pêşiya wan çû, heta li ser cihê ku zarok lê bû rawesta. ¹⁰Gava ku wan jî stêr dît, bi şahiyê mezîn dilgeş bûn. ¹¹Ew ketin malê û zarok bi diya wî Meryemê re dîtin, çûn ser çokan û perizîn wî. Sindoqa xwe ya xezîne vekirin û diyariyên ji zêr, bixûr* û nardê* pêşkêşî* wî kirin. ¹²Piştî ku di xewna xwe de hatin tembîhkirin, da ku venegerin ba Hêrodês, ew di riyeke din re çûn welatê xwe.

Bi Misirê ve revîn

¹³Piştî çuyîna stêrnasan, milyaketekî Xudan* di xewnê de li Ûsiv xuya bû û got: “Rabe, rahêje

zarok û diya wî û bireve Misirê. Li wê derê bimîne heta ku ez ji te re bêjim. Çimkî Hêrodês wê li zarok bigere, da ku wî bikuje.”¹⁴ Hingê Ûsiv rabû, rahişt zarok û diya wî û bi şev çû Misirê¹⁵ û heta mirina Hêrodês li wê derê ma. Û bi vî awayî ew peyva* Xudan, ya ku bi devê pêxember gotibû hat cih: “Min ji Misirê gazî kurê xwe kir.”

Kuştina zarokan

¹⁶Gava Hêrodês fêm kir ku ji aliyê stêrnasan ve hatiye xapandin, gelek hêrs bû. Li ser vê yekê, tam li gor wî çaxê ku ji stêrnasan hîn bûbû, li Beytlehm û li hemû der û dora wê fermana kuştina hemû zarokên kurîn ên du salî û ji diduyan biçûktir derxist. ¹⁷Û bi vî awayî ew peyva* ku bi devê Yêremya pêxember* hatibû gotin hat cih:

¹⁸“Ji Ramayê dengê hat bihîstin,
Şîn û girîn û li xwe xistin!
Rahêl* ji bo zarokên xwe digirî
Û ew naxwaze bê aşkirin.
Çimkî êdî ew nînin.”

Vegerîna ji Misirê

¹⁹Piştî ku Hêrodês mir, milyaketekî Xudan li Misirê di xewnê de li Ûsiv xuya bû²⁰ û got: “Rabe, rahêje zarok û diya wî û vegere welatê Îsraêlê, çimkî ew ên ku li kuştina zarok digeriyan mirin.”
²¹Îcar Ûsiv rabû, zarok û diya wî hildan û vegeriyan welatê Îsraêlê. ²²Lê gava wî bihîst ku

Arxêlayo* di cihê bavê xwe Hêrodês de li herêma Cihûstanê* bûye padîşah, ew tirsîya ku here wê derê. Piştî ku di xewnê de hat tembîhkirin, bi aliyê Celîlê* ve çû. ²³Li wir, li bajarê ku jê re dibêjin Nisret bi cih bû. Bi vî awayî ew peyva ku bi devê pêxemberan hatibû gotin hat cih: “Wê ji wî re ‘yê Nisretî’ bê gotin.”

Banga Yûhennayê imadkar

3 Di wan rojan de Yûhennayê* imadkar* li çola Cihûstanê* derket meydanê û weha dest bi hînkirinê kir: ²“Ji gunehên xwe vegerin, çimkî Padîşahiya* Ezmanan nêzîk e!” ³Yûhenna ew e ku Îşaya pêxember* weha li ser wî gotiye:

“Dengek li çolê gazî dike:

‘Riya Xudan* amade bikin,

Şiveriyên wî sererast bikin!’ ”

⁴Cilên Yûhenna ji pirça devê bûn û qayîşeke çermîn li piştta wî girêdayî bû. Xwarina wî kulî û hingivê çolê bû. ⁵Hingê ji Orşelîmê*, ji hemû Cihûstanê û ji tevahiya herêma Çemê Urdunê dihatin ba Yûhenna, ⁶gunehên xwe eşkere dikirin û di Çemê Urdunê de bi destê wî imad* dibûn.

⁷Lê gava Yûhenna dît ku ji Fêrisî* û Sadûqiyan* gelek tînan ku imad bibin, wî ji wan re got: “Hey tîjîkên koremaran! Kê şîret li we kir ku hûn ji ber xezeba ku tê birevin? ⁸Fêkiyê ku li tobe-kirinê tê, bidin. ⁹Di dilê xwe de nebêjin: ‘Em ji dûndana* Birahîm in.’ Çimkî ez ji we re dibêjim ku Xwedê dikare ji van kevîran jî zarokan ji Birahîm re rake! ¹⁰Ji xwe bivir li ser rayên daran

e! Her dara ku berê qenc nede wê bê birîn û bê avêtin nav êgir. ¹¹Erê ez we ji bo jigunehvegerîne bi avê imad* dikim, lê yê ku piştî min tê ji min bihêztir* e. Ez ne hêja me ku çaroxa wî hilgirim. Ewê we bi Ruhê* Pîroz û bi êgir imad bike. ¹²Melhêba wî di destê wî de ye. Ewê bendera xwe qenc paqij bike, genimê xwe di embarê de bicivîne, lê kayê bi agirê ku natemire bişewitîne.”

Imadbûna Îsa

¹³Hingê Îsa ji Celîlê hat Çemê Urdunê ba Yûhenna, da ku bi destê wî imad* bibe. ¹⁴Lê Yûhenna xwest ku ji wî re bibe asteng û got: “Ji dêla ku divê ez bi destê te bêm imadkirin, ma tu têyî ba min?” ¹⁵Îsa bersîv da û got: “Niha bihêle, çimkî divê ku em hemû rastiyan bi vî awayî binin cih.” Li ser vê yekê Yûhenna razî bû. ¹⁶Piştî ku Îsa imad bû û ji avê derket, ji nişkê ve ezman qelişî û wî dît ku Ruhê* Xwedê wek kevokekê hat xwarê û li ser wî danî. ¹⁷Û dengekî ji ezmanan weha got: “Ev e Kurê min ê delal, ez ji wî razî me.”

Ceribandina Îsa Mesîh

4 Hingê Ruh* berê Îsa bi çolê ve kir, da ku ji aliyê Îblîs ve bê ceribandin. ²Piştî ku Îsa çil roj û çil şevî rojî girt, birçî bû ³û yê ku diceribîne hat ba wî û jê re got: “Heke tu Kurê* Xwedê yî, ji van keviran re bêje bila bibin nan.” ⁴Îsa jî lê vegerand û got: “Hatiye nivîsîn ku: ‘Mirov* tenê bi nê naji, lê bi her peyva ku ji devê Xwedê derdikeve dijî.’”

⁵Piştire Îblîs ew bir Bajarê* Pîroz, ew derxist ser birca Perestgehê* û jê re got: ⁶“Heke tu Kurê* Xwedê yî, xwe ji vir biavêje xwarê. Çimkî hatiye nivîsîn: ‘Ewê ji bo te emir bide milyaketên xwe’ û ‘ewê te li ser destên xwe hilgirin, da ku lingê te li kevirekî nekeve.’” ⁷Îsa bersîva wî da û got: “Dîsa hatiye nivîsîn ku: ‘Xudan* Xwedayê xwe neceribîne.’”

⁸Îcar Îblîs ew derxist serê çiyayekî gelekî bilind û hemû padîşahiyên dinyayê û rûmet* û bedewiya wan nîşanî wî da ⁹û jê re got: “Heke tu li ber min herî ser çokan û biperizî* min, ezê van hemûyan bidim te.” ¹⁰Hingê Îsa jê re got: “Ji min dûr here Îblîs! Çimkî hatiye nivîsîn: ‘Biperize* Xudan Xwedayê xwe û bi tenê ji wî re xizmetê bike.’”

¹¹Piştî vê yekê Îblîs dev ji wî berda. Milyaket hatin û ji wî re xizmet kirin.

Îsa dest bi belavkirina Mizgîniyê dike

¹²Gava Îsa bihîst ku Yûhenna* hatiye girtin, xwe da aliyê Celîlê*. ¹³Ew ji Nisretê derket û li Kefernahûma li qeraxê golê ya li herêma Zebûlon û Nefteliyê bi cih bû. ¹⁴Bi vî awayî ew peyva ku bi devê Îşaya pêxember* hatibû gotin hat cih:

¹⁵“Welatê Zebûlonê û welatê Nefteliyê
Ber bi behrê ve, ji Urdunê wê ve,
Celîla miletan!

¹⁶Ew gelê ku di tariyê de rûdine,
Ronahiyeke mezin dît.

Û li ser wanên ku li welatê di bin siya
mirinê de rûdinin ronahî derket.”

¹⁷Ji wê demê û pê ve Îsa dest bi hînkirinê kir û got: “Ji gunehên xwe vegerin, çimkî Padîşahiya* Ezmanan nêzîk bûye.”

Îsa gazî çar masîgiran dike

¹⁸Gava ku Îsa li ber Gola Celîlê digeriya, wî du bira dîtin, Şimûnê* ku jê re Petrûs* tê gotin û birayê wî Endrawis. Wan torên xwe diavêtin golê, çimkî ew masîgir bûn. ¹⁹Îsa ji wan re got: “Li pey min werin! Ezê we bikim nêçîrvanên mirovan*.”

²⁰Wan jî di cih de torên xwe hiştin û li pey wî çûn.

²¹Îsa ji wê derê pêşve çû, wî du birayên din jî dîtin, Aqûbê Zebedî û birayê wî Yûhenna*. Wan bi bavê xwe Zebedî re di qeyikê de torên xwe vediçinîn. Îsa gazî wan jî kir. ²²Wan jî di cih de qeyik û bavê xwe hiştin û ew li pey wî çûn.

Îsa hîn dike û nexweşan qenc dike

²³Îsa li seranserê herêma Celîlê digeriya, di kinîştên wan de hîn dikir, Mizgîniya Padîşahiyê* dida û hemû êş û nexweşiyên di nav xelkê de qenc dikirin. ²⁴Nav û dengê wî li seranserê Sûryayê belav bû û xelkê hemû nexweşên ku nexweşî û êşên cûr bi cûr dikişandin; cinoyî*, atî* û felcî anîn ba wî û wî hemû qenc kirin. ²⁵Ji Celîlê*, ji Dêkapolîsê*, ji Orşelîmê*, ji Cihûstanê* û ji aliyê din ê Çemê Urdunê elaletên* mezin li pey wî çûn.

HÎNKIRINA LI ÇIYÊ

5 Îsa elalet* dîtin û hilkişiya çiyê. Çaxê rûnişt, şagirtên* wî hatin ba wî.

Dilgeşiya rastîn

²Wî dest bi hînkirina wan kir û got:

³“Xwezî bi wan ên ku bi ruh belengaz in,
Çimkî Padîşahiya* Ezmanan ya wan e.

⁴Xwezî bi wan ên ku şîndar in,
Çimkî ewê bên aşkirin.

⁵Xwezî bi wan ên ku nefsbîçûk in,
Çimkî ewê erdê par bistînin.

⁶Xwezî bi wan ên ku tî û birçiyên rastiyê ne,
Çimkî ewê bên têrkirin.

⁷Xwezî bi wan ên ku dilbirehm in,
Çimkî wê dilrehmî li wan bê kirin.

⁸Xwezî bi wan ên ku dilpak in,
Çimkî ewê Xwedê bibînin.

⁹Xwezî bi wan ên ku aştiker in,
Çimkî wê ji wan re zarokên Xwedê bê
gotin.

¹⁰Xwezî bi wan ên ku di ber rastiyê de
cefayê dikişînin,

Çimkî Padîşahiya* Ezmanan ya wan e.

¹¹Xwezî bi we, gava ku di ber navê min de we pîs
dikin, zilimê li we dikin û bi bêbextî her cûreyê
gotinên xerab ji bo we dibêjin. ¹²Şa bibin û dilgeş
bin! Çimkî xelata we li ezmanan mezin e. Ji ber
ku wan bi vî awayî zilim li wan pêxemberên*
beriya we jî kirin.

Xwê û ronahî

¹³“Hûn xwêya dinyayê ne, lê heke xwê tama xwe winda bike, careke din bi çi dikare bê şorkirin? Êdî bi kêrî tişteki nayê, ji bilî ku bê avêtin derve û di bin lingên mirovan de bê perçiqandin.

¹⁴“Hûn ronahiya dinyayê ne. Bajarê ku li ser çiyê ye nikare bê veşartin. ¹⁵Ne jî kes çirayê pêdixe û dike bin melkebê, lê belê datîne ser pêçirayê* ku ronahiyê bide her kesên hindur. ¹⁶Bi vî awayî bila ronahiya we jî li ber mirovan wusa şewq bide, da ku karên we yên qenc bibînin û pesnê Bavê* we yê li ezmanan bidin.

Şerîet û pêxember

¹⁷“Nefikirin ku ez hatime Şerîetê* û pêxemberan* ji holê rakim. Ez nehatime ku ji holê rakim, lê ez hatime ku temam bikim. ¹⁸Bi rastî ez ji we re dibêjim, beriya ku erd û ezman rabin, herfek an noqteyeke biçûk di Şerîetê de winda nabe, heta ku her tişt bê cih. ¹⁹Ji ber vê yekê her kesê ku ji van emiran ê herî biçûk bişkêne û bi wî awayî hînî mirovan bike, wê di Padîşahiya Ezmanan de ji wî re yê herî biçûk bê gotin. Lê her kesê ku van emiran bîne cih û hîn bike, wê di Padîşahiya Ezmanan de ji wî re mezin bê gotin. ²⁰De îcar ez ji we re dibêjim, heke rastiya we ne di ser a Şerîetzan* û Fêrisiyan* re be, hûn tu caran nakevin Padîşahiya Ezmanan.

Hêrs û mêrkujî

²¹“We bihîstiye ku ji pêşiyên re hatiye gotin: ‘Nekuje! Her kesê ku bikuje, wê hukumbûnê heq bike!’ ²²Lê belê ez ji we re dibêjim, her kesê ku li birayê xwe hêrs bibe, ewê hukumbûnê heq bike. Û her kesê ku ji birayê xwe re bêje: ‘Bêmeji!’ wê li ber Dîwana Bilind jê bê pirsîn. Û her kesê ku bêje: ‘Ehmeq!’ ewê agirê dojehê* heq bike. ²³Ji ber vê yekê, gava ku tu li ser gorîgehê* diyariya xwe pêşkêş* dikî, heke hat bîra te ku dilê birayê te ji te maye, ²⁴diyariya xwe li wir, li ber gorîgehê bihêle. Pêşî here bi birayê xwe re li hev were û piştî vegere, diyariya xwe pêşkêş bike. ²⁵Hê gava ku tu di rîya dadgehê de yî, zû bi dozdarê* xwe re li hev were. An na, ewê te bide destê dadger û dadger jî te bide destê qerdiyan û tê bikevî zîndanê. ²⁶Bi rastî ez ji te re dibêjim, heta ku tu qurişê* dawî nedî, tu ji wê derê dernakevî.

Zîna

²⁷“We bihîstiye ku hatiye gotin: ‘Zînayê neke!’ ²⁸Lê belê ez ji we re dibêjim, her kesê ku bi dilxwazî li jinekê binihêre, ji xwe wî di dilê xwe de bi wê re zîna kiriye. ²⁹Heke çavê te yê rastê dibe sedemê jirêderketina te, wî derxe û ji xwe biavêje! Ji bo te çêtir e ku tu endamekî ji bedena xwe wînda bikî, lê hemû bedena te nekeve dojehê*. ³⁰Û heke destê te yê rastê dibe sedemê jirêderketina te, wî jêke û ji xwe biavêje! Ji bo te çêtir e ku tu endamekî ji bedena xwe wînda bikî, lê

hemû bedena te neçe dogehê.

Jinberdan

³¹“Dîsa hatiye gotin: ‘Her kesê ku jina xwe berde, bila kaxeza jinberdanê bide wê.’ ³²Lê belê ez ji we re dibêjim, her kesê ku zîna ne tê de, ji ber sedemekî din jina xwe berde, dibe sedemê zînakirina wê. Û her kesê ku bi jineke berdayî re bizewice zînayê dike.

Sondxwarin

³³“Û dîsa we bihîstiye ku ji pêşyan re hatiye gotin: ‘Bi derewan sond nexwe û sonda xwe li ber Xudan bîne cih.’ ³⁴Lê belê ez ji we re dibêjim, Tu car sond nexwin! Ne bi ezmanan, çimkî ew textê* Xwedê ye, ³⁵ne jî bi erdê, çimkî binlingê wî ye, ne jî bi Orşelîmê, çimkî ew bajarê Padîşahê Mezin e ³⁶û ne jî bi serê xwe sond bixwe, çimkî tu nikarî mûyekî sipî an reş bikî. ³⁷Bila ‘Erê’ya we ‘Erê’ be û ‘Na’ya we ‘Na’ be. Ji vê zêdetir ji yê Xerab e.

Heyfhilanîn

³⁸“We bihîstiye ku hatiye gotin: ‘Çav di ber çav de, diran di ber diran de.’ ³⁹Lê belê ez ji we re dibêjim, li ber ê xerab ranebin. Heke yek sîleyekê li lama te ya rastê bixe, lama xwe ya din jî bide ber. ⁴⁰Û heke yek dixwaze te bide dadgehê û kirasê te ji te bistîne, ebayê xwe jî bidê. ⁴¹Heke yek

dixwaze bi zorê te kîlometrekê rêve bibe, bi wî re du kîlometran here. ⁴²Bide wî yê ku ji te dixwaze, rûyê xwe ji yê ku ji te deyn dixwaze, nezivirîne.

Ji dijminên xwe hez bikin

⁴³“We bihîstiye ku hatiye gotin: ‘Ji cîranê xwe hez* bike, ji neyarê xwe nefret bike!’ ⁴⁴Lê belê ez ji we re dibêjim, ji neyarên xwe hez* bikin û ji bo yên ku li we zilimê dikin dua bikin, ⁴⁵da ku hûn bibin zarokên Bavê* xwe yê li ezmanan. Çimkî ew tava xwe hem li ser xeraban û hem jî li ser qencan dertîne û barana xwe bi ser rast û nerastan de dibarîne. ⁴⁶Heke hûn ji hezkerên xwe hez bikin, ma wê xelata we çi be? Ma bacgir* jî weha nakin? ⁴⁷Û heke hûn bi tenê silavê bidin birayên xwe, ma hûn ji yên din zêdetir çi dikin? Ma pûtperest* jî weha nakin? ⁴⁸Bêkêmahî bin, çawa ku Bavê* we yê li ezmanan bêkêmahî ye.

Xêrxwazî

6 “Hay ji xwe hebin, karên xwe yên qenc li ber çavên mirovan nekin, ji bo ku ji aliyê wan ve bînin dîtin. An na, wê ji Bavê* we yê li ezmanan ji bo we xelat nebe. ²Ji ber vê yekê, çaxê ku tu xêrê dikî, li pêşiya xwe li boriyê nexe, wek ku durû li kuçê û di kinîştan* de dikin, da ku pesnê wan bê dayîn. Bi rastî ez ji we re dibêjim, wan xelata xwe standiye. ³Îcar gava ku tu xêrê dikî, bila destê te yê çepê nizanibe ku destê te yê rastê çi dike, ⁴da ku xêra te bi dizî be. Bavê* te yê ku çi

bi dizî tê kirin jî dibîne, wê te xelat bike.

Duakirin

⁵“Gava ku hûn dua dikin, wek durûyan nebin, çimkî ew hez* dikin ku li serê kuçeyan û di kinîştan* de dua bikin, da ku ji aliyê mirovan ve bên dîtin. Bi rastî ez ji we re dibêjim, wan xelata xwe standiye. ⁶Lê gava ku tu dua dikî, bikeve hindurê odeya xwe, deriyê xwe bigire û ji Bavê* xwe yê ku nayê dîtin re dua bike û Bavê te yê ku çî bi dizî tê kirin dibîne, wê te xelat bike.

⁷“Gava ku hûn dua dikin, wek pûtperestan* gotinên pûç pircar nekin, ji ber ku ew dibêjin qey bi pircarkirina peyvan wê bên bihîstin. ⁸Îcar hûn nebin wek wan, çimkî Bavê* we hê berî ku hûn ji wî bixwazin bi hewcedariya we dizane.

⁹“Hûn bi vî awayî dua bikin:

‘Bavê me yê li ezmanan,
Bila navê te pîroz* be.

¹⁰Bila padîşahiya te bê.

Daxwaza te wek li ezmanan,

Li ser rûyê erdê jî bê cih.

¹¹Nanê me yê rojane roj bi roj bide me.

¹²Û li deynên me bibihûre*,

Wek ku em li deyndarên xwe bihûrtine.

¹³Û me nebe ceribandinê,

Lê me ji yê xerab xilas bike.

Çimkî padîşahî, pêkarîn û rûmet*

her û her ên te ne! Amîn.’

¹⁴Heke hûn li sûcên mirovan bibihûrin*, wê Bavê we yê li ezmanan jî li sûcên we bibihûre. ¹⁵Lê heke

hûn li sÛcên mirovan nebihûrin, Bavê we jî li sÛcên we nabihûre.

Rojîgirtin

¹⁶“Û gava ku hûn rojiyê digirin, wek durûyan mirûzê xwe nekin; ji ber ku ew rûyê xwe tîrş dikin, da ku mirov bibînin ku ew bi rojî ne. Bi rastî ez ji we re dibêjim, wan xelata xwe standiye. ¹⁷Lê gava ku tu rojiyê digirî, rûn* li porê xwe bide û serçavê xwe bişo, ¹⁸da ku mirov nebînin ku tu bi rojî yî, lê Bavê te yê ku nayê dîtin bibîne. Û Bavê te yê ku çî bi dizî tê kirin dibîne, wê te xelat bike.

Xezîna li ezmanan

¹⁹“Li ser rûyê erdê ji bo xwe xezîneyan necivînin, ku li wir zeng û bizûzk wan xera dikin, dixwin û diz dikevinê û didizin. ²⁰Lê ji bo xwe xezîneyan li ezmanan çêbikin, ku li wir ne zeng û bizûzk dikarin wê xera bikin, bixwin û ne jî diz dikarin bikevinê û bidizin. ²¹Çimkî xezîneya we li ku derê be, dilê we jî wê li wê derê be.

Çiraya bedenê

²²“Çiraya bedenê çav e. Heke çavê te qenc be, wê tevahiya bedena te bibe ronahî. ²³Lê heke çavê te xerab be, wê tevahiya bedena te di tariyê de be. Îcar heke ronahiya di dilê te de tarî be, ew çî tariyeke mezin e!

Xulamtiya ji du axayan re

²⁴“Tu kes nikare xulamtiyê ji du axayan re bike; çimkî an wê ji yekî nefret bike û ji yê din hez* bike, an jî wê dilsozê yekî be û yê din biçûk bibîne. Hûn nikarin xulamtiyê hem ji Xwedê re û hem jî ji dewlemendiyê re bikin.

Xeman nexwin

²⁵“Ji ber vê yekê ez ji we re dibêjim, ji bo jiyana* xwe xeman nexwin, ka hûnê çi bixwin, an çi vexwin û ne jî ji bo bedena xwe, ka hûnê çi li xwe bikin. Ma jiyana ne di ser xwarinê re û beden jî ne di ser lixwekirinê re ye? ²⁶Li teyrên ezmanan binihêrin! Ew ne diçînin, ne didirûn û ne jî di embaran de dicivînin. Dîsa jî Bavê we yê li ezmanan wan têr dike. Ma hûn ne di ser wan re ne? ²⁷Îcar kî ji we bi xemxwarinê dikare gazekê li ser bejina xwe zêde bike?

²⁸“Û hûn çima ji bo cilan xeman dixwin? Li sosinên çolê binihêrin ku çawa mezin dibin, ew ne dixebitin û ne jî dirêsin. ²⁹Lê ez ji we re dibêjim ku Silêman jî bi hemû mezinahiya xwe wek yeke ji wan cil li xwe nekirin. ³⁰Heke Xwedê giyayê çolê yê ku îro heye û sibê di tendûrê de tê şewitandin, bi vî awayî bi cil dike, ma ewê we ji wî bêtir bi cil neke, hey kê mîmanno? ³¹Ji ber vê yekê xeman nexwin û nebêjin: ‘Emê çi bixwin?’ an ‘Emê çi vexwin?’ an jî ‘Emê çi li xwe bikin?’ ³²Pûtperest* li van tiştan digerin. Bavê we yê li ezmanan dizane ku hewcedariya we bi van

hemûyan heye. ³³Lê hûn berî her tiştî li Padîşahiya* wî û li rastiya wî bigerin û ev tiştên ha jî wê ji we re bîn dayîn. ³⁴Ji ber vê yekê ji bo sibê xeman nexwin, çimkî sibe wê ji bo xwe xeman bixwe. Derdê rojê têra rojê dike.

Hukumkirina li kesên din

7 “Hukum nekin, da ku hûn jî neyên hukumkirin. ²Çimkî hûn bi çi awayî yên din hukum bikin, hûnê jî bi wî awayî bîn hukumkirin. Hûn bi kîjan pîvanê bipîvin, wê bi wê pîvanê ji we re jî bê pîvandin. ³Tu çima qirşikê di çavê birayê xwe de dibînî, lê bala xwe nadî girşê di çavê xwe de? ⁴An çawa tu ji birayê xwe re dibêjî: ‘Bihêle ku ez qirşikê di çavê te de derxim’ hê ku girş di çavê te de ye? ⁵Hey durûyo, pêşî girşê di çavê xwe de derxe, hingê tê zelaltir bibînî ku tu qirşikê di çavê birayê xwe de derxî.

⁶“Tiştê pîroz* nedin kûçikan û ne jî durên xwe biavêjin ber berazan. An na, ewê wan di bin lingên xwe de biperçiqînin û bizivirin we perçe perçe bikin!

Ji Xwedê bixwazin

⁷“Bixwazin, wê ji we re bê dayîn; lê bigerin, hûnê bibînin; li derî bixin, ewê ji we re vebe. ⁸Çimkî her kesê ku bixwaze, wê bistîne, her kesê ku lê bigere, wê bibîne û her kesê ku li derî bixe, wê li ber vebe. ⁹Kî ji we, gava ku kurê wî nîn bixwaze, wê kevir bidê? ¹⁰An gava ku masî

bixwaze, wê mar bidê? ¹¹De îcar bi ser ku hûn xerab in jî, hûn dizanin diyariyên qenc bidin zarokên xwe, Bavê we yê li ezmanan wê çiqas zêdetir tiştên qenc bide wan ên ku ji wî dixwazin!

¹²“Her çi ku hûn dixwazin ên din ji we re bikin, hûn jî wusa ji wan re bikin, çimkî mana Şerîetê* û pêxemberan* ev e.

Deriyê teng

¹³“Di deriyê teng re derbas bibin. Çimkî deriyê ku dibe helakê fereh e, riya ku diçe wê rihet e û yên ku pê ve diçin gelek in. ¹⁴Lê deriyê ku dibe jiyanê* teng e, rê jî dijwar e û yên ku wê dibînin hindik in.

Dar û berê wê

¹⁵“Hay ji pêxemberên* derewîn hebin. Ew di postê miyan de tînin ba we, lê di hindur de ew gurên har in. ¹⁶Hûnê wan ji berê wan nas bikin. Ma kes tirî ji stiriyan û hêjîran ji diriyan diçine? ¹⁷Bi vî awayî her dara çê berê qenc, lê her dara rizî jî berê xerab dide. ¹⁸Dara çê nikare berê xerab bide, ne jî dara rizî dikare berê qenc bide. ¹⁹Her dara ku berê qenc nede tê birîn û avêtin nav êgir. ²⁰Îcar hûnê wan ji berê wan nas bikin.

Daxwaza Bavê li ezmanan

²¹“Ne ku her kesên ji min re dibêjin ‘Ya Xudan*, ya Xudan’ wê bikevin Padîşahiya* Ezmanan! Bi

tenê yên ku daxwaza Bavê min ê li ezmanan dikin wê bikevinê. ²²Wê rojê wê gelek kes ji min re bêjin: ‘Ya Xudan, ya Xudan! Ma bi navê te me pêxemberîti nekir? Bi navê te me cin derne-xistin? Ma bi navê te me gelek karên bihêz* nekirin?’ ²³Hingê ezê bi eşkereyî ji wan re bêjim: ‘Min hûn qet nas nekirin! Ji min dûr bikevin, gunehkarno!’

Xaniyê yê aqilmend û yê kêmaqil

²⁴“Îcar her kesê ku van peyvên min dibihîze û tîne cih, mîna wî mirovê aqilmend e ku xaniyê xwe li ser latê ava kiriye. ²⁵Baran dibare, bahoz radibe, lehî tîn û li wî xaniyî dixin, lê ew hilnaweşe, çimkî li ser latê hatiye avakirin. ²⁶Û her kesê ku van peyvên min dibihîze û nayne cih, mîna wî mirovê kêmaqil e ku xaniyê xwe li ser seylakê* ava kiriye. ²⁷Baran dibare, bahoz radibe, lehî tê û li wî xaniyî dixin û xanî hildiweşe. Û bi hilweşîneke mezin dikeve.”

²⁸Gava ku Îsa ev gotinên xwe tamam kirin, xelk li ser hînkirina wî gelek şaş ma. ²⁹Çimkî wî bi desthilatî* hînî wan dikir, ne wek Şerîetzanên* wan.

Îsa kotiyekî paqij û qenc dike

8 Çaxê ku Îsa ji çiyê hate xwarê, elaletên* mezin li pey wî çûn. ²Îcar kotiyek* hat ba wî, li ber wî deverû çû erdê û got: “Ya Xudan, heke tu bixwazî, tu dikarî min paqij bikî!” ³Îsa jî destê xwe dirêj

kir, li wî da û got: “Ez dixwazim, paqij bibe!” Di cih de kotîbûna wî paqij bû. ⁴Hingê Îsa jê re got: “Nebe ku tu ji kesî re bêjî! Lê here û ji bo ku ji wan re bibe şahidî xwe nîşanî kahîn* bide û diyariya ku Mûsa emir kiriye pêşkêş* bike.”

Baweriya sersed

⁵Gava ku Îsa ket Kefernahûmê, sersedek* hat ba wî û bi lava jê re got: ⁶“Ya Xudan, xulamê min felcbûyî, bi êşeke giran li malê di nav nivînan de ye.” ⁷Îsa ji wî re got: “Ezê bêm û wî qenc bikim.” ⁸Sersed lê vegerand û got: “Ya Xudan, ez ne hêja me ku tu bêyî mala min, lê bi tenê peyvekê* bêje û xulamê min wê qenc bibe. ⁹Ji ber ku ez jî di bin emir de me û di bin emirê min de leşker hene. Ez ji yekî re dibêjim ‘Here,’ ew diçe; ji yekî din re dibêjim ‘Were,’ ew tê. Ez ji xulamê xwe re dibêjim ‘Vê bike,’ ew dike.”

¹⁰Çaxê ku Îsa ev yek bihîst, şaş ma û ji yên ku li pey wî dihatin re got: “Bi rastî, ez ji we re dibêjim, di Îsraêlê de jî min baweriyeke weha di dilê kesekî de nedît. ¹¹Va ye, ez ji we re dibêjim ku ji Rojhilat û ji Rojava wê gelek werin û di Padîşahiya Ezmanan de bi Birahîm, Îshaq û Aqûb re li ser sifrê rûnin. ¹²Lê zarokên Padîşahiyê wê bêm avêtin nav tariya derve û wê li wê derê bibe girîn û qirçîna diranan.” ¹³Îcar Îsa li sersed zivirî û jê re got: “Here, bila wek ku te bawer kir, ji te re bibe.” Û wê gavê xulam qenc bû.

Îsa gelek nexweşan qenc dike

¹⁴Gava ku Îsa hate mala Petrûs*, wî dît ku xesûya wî bi tayêketî di nav nivînan de ye. ¹⁵Îsa destê xwe danî ser destê wê, tayê ew berda, jînik rabû û ji wî re xizmet kir.

¹⁶Gava ku bû êvar, gelek mirovên cinoyî* anîn ba wî. Wî bi gotinekê ruhên xerab derxistin û hemû nexweş qenc kirin. ¹⁷Û bi vî awayî ev gotina Îşaya pêxember* hat cih:

“Wî eşên me kişandin
Û nexweşiyên me hildan ser xwe.”

Şertên çûyîna li pey Îsa

¹⁸Çaxê ku Îsa elalet li dora xwe dît, wî li wan emir kir ku derbasî aliyê din ê golê bibin.

¹⁹Hingê Şerîetzanek nêzîkî wî bû û jê re got: “Mamoste*, tu herî ku derê ezê li pey te bêm.”

²⁰Îsa lê vegerand û got: “Qulên roviyan hene, hêlînên teyrên ezmên jî hene, lê cihek tune ku Kurê* Mirov serê xwe lê deyne.” ²¹Ji şagirtên wî yekî jê re got: “Ya Xudan! Destûr bide min ku ez pêşî herim bavê xwe veşêrim.” ²²Lê Îsa ji wî re got: “Tu li pey min were! Bihêle, bila mirî miriyên xwe veşêrin!”

Îsa bagerê radiwestîne

²³Gava ew ket hindurê qeyikê, şagirtên wî jî li pey wî siwar bûn. ²⁴Ji nişkê ve di golê de bagereke mezin rabû, wusa ku pêlên avê bi ser qeyikê

diketin. Heçî Îsa bû, radiza. ²⁵Şagirt nêzîkî wî bûn, ew hişyar kirin û gotin: “Ya Xudan! Me rizgar* bike! Em helak dibin!” ²⁶Îsa li wan vegerand: “Hey kê mîmanno, hûn çima ditirsin?” Hingê ew rabû, li bayê û li golê hilat û bêpejîniyeke mezin çêbû. ²⁷Hemû şaş man û gotin: “Ma ev mirovekî çawa ye? Ba û gol jî bi ya wî dikin!”

Îsa yekî cinoyî qenc dike

²⁸Gava ku Îsa derbasî aliyê din bû û gihîşt herêma Gerdarîniyan, du mirovên cinoyî* ji nav goristanê derketin û hatin pêşiya wî. Ew ewqas har bûn ku kes nikaribû di wê riyê re derbas bibûya. ²⁹Îcar wan bi qîrîn gotin: “Ya Kurê* Xwedê, ma te çi ji me ye? Ma ji berî ku dem bê tu hatî vir ku bi me ezabê bidî kişandin?” ³⁰Ji wan wêvetir garaneke mezin a berazan diçêriya. ³¹Cinan ji wî lava kirin û gotin: “Heke tu me derxî, me bişîne nav garana berazan.” ³²Wî ji wan re got: “Herin!” Hingê ew derketin û çûn nav berazan. Hemû garanê xwe di kendêl de avêt golê û di avê de xeniqî. ³³Gavanên berazan reviyên, çûn bajêr, her tiştên bûyî û ya ku hatibû serê yên cinoyî gotin. ³⁴Hingê hemû xelkê bajêr hat pêşiya Îsa û gava ku ew dîtîn, jê lava kirin ku ji herêma wan here.

Îsa li gunehan dibihûre

9 Îsa kete qeyikekê, derbasî aliyê din bû û hate bajarê xwe. ²Çend mirovan felciyekî ku di

nav nivînan de bû anî ba wî. Gava ku Îsa baweriya wan dît, wî ji yê felcî re got: “Bi zirav be lawo, li gunehên te hat bihûrtin.”

³Hingê ji Şerîetzanan hinekan di dilê xwe de got: “Ev mirov çêran* dike!” ⁴Lê Îsa bi fikirên wan dizanibû û got: “Hûn çima di dilê xwe de tiştên xerab difikirin? ⁵Ma kîjan hêsanîtir e? Gotina ‘Li gunehên te hat bihûrtin,’ an gotina ku ‘Rabe û rêve here’? ⁶Lê ji bo ku hûn bizanin ku desthilatiya* Kurê* Mirov heye ku li ser rûyê erdê li gunehan bibihûre...” Hingê ji yê felcî re got: “Rabe, nivînên xwe hilîne û here mala xwe.” ⁷Û zilam* jî rabû û çû mala xwe. ⁸Gava ku elaletê ev yek dît, tirsîya û ji Xwedayê ku desthilatiya* weha daye mirovan re şikir kir.

Îsa gazî Metta dike

⁹Gava Îsa ji wê derê çû, wî mirovek bi navê Metta li cihê bacxanê rûniştî dît. Îsa ji wî re got: “Li pey min were.” Metta jî rabû û li pey wî çû.

¹⁰Gava ku Îsa li mala Metta li ser xwarinê bû, gelek bacgir* û gunehkar hatin, bi wî û şagirtên wî re li ser sifrê rûniştin. ¹¹Wextê ku Fêrisîyan* ev yek dît, wan ji şagirtên wî pirsî: “Çima Mamosteyê* we bi bacgir û gunehkaran re xwarinê dixwe?” ¹²Gava Îsa ev bihîst, got: “Ne yên saxlem, lê yên nexweş hewcedarê hekîm in. ¹³Îcar hûn herin û mana peyva: ‘Ez rehmê dixwazim, ne qurbanê’ hîn bibin. Ji ber ku ez nehatime gazî yên rast bikim, lê ez hatime ku gazî yên gunehkar bikim.”

Pirsa li ser rojîgirtinê

¹⁴Hingê şagirtên Yûhenna* hatin ba Îsa û ji wî pirsîn: “Çima em û Fêrisî rojiyê digirin, lê şagirtên te rojiyê nagirin?” ¹⁵Wî ji wan re got: “Heta zava bi wan re be, ma dibe ku vexwendiyên dawetê şîne bigirin? Lê rojên ku zava ji wan bê standin wê bînin û hingê ewê rojiyê bigirin.

¹⁶“Tu kes bi perçe qumaşê nû cilê kevin pîne nake, çimkî ew pîne ku hatiye lêxistin ji cil dikeve û cihê qetiyayî hê xerabtir dibe. ¹⁷Ne jî kes şeraba nû dixwe meşkên kevin. Gava ku bixîne meşk diteqin, şerab dirije û meşk wêran dibin. Na, şeraba nû dixînin meşkên nû û bi vî awayî herdu jî tînin parastin.

Veşandina keçikê û qencbûna jinikê

¹⁸Gava ku Îsa ev digotin, serekek hat, li ber wî çû ser çokan û got: “Ha niha keça min mir. Lê tu werî û destê xwe deynî ser wê, ewê bijî.” ¹⁹Îsa rabû û tevî şagirtên xwe li pey wî çû.

²⁰Di wê navê de jinikek ku ji diwanzdeh salan ve bû xwîn jê diçû ji paş Îsa ve hat û destê xwe li dawa cilê wî da. ²¹Jinikê di dilê xwe de digot: “Bi tenê ez destê xwe li cilê wî bidim, ezê qenc bibim.” ²²Îsa zivirî, ew dît û jê re got: “Bi zirav be keça min, baweriya te tu qenc kirî.” Û jinik di cih de sax bû.

²³Gava Îsa kete mala serekê kinîştê*, bilûrvan û elaleta ku dikirin laleşe* dîtin, ²⁴wî got: “Xwe bidin aliyekî. Keçik nemiriye, lê ew di xew de

ye.” Îcar ew pê kenîyan. ²⁵Piştî ku elalet hat derxistin derve, ew kete hindur, wî bi destê keçikê girt û keçik rabû. ²⁶Ev xeber li hemû herêmê belav bû.

Îsa du mirovên kor qenc dike

²⁷Gava Îsa ji wir derbas dibû, du mirovên kor li pey wî hatin û bi qîrîn gotin: “Li me were rehmê, ey Kurê Dawid*!” ²⁸Wextê Îsa gihîşt malê, mirovên kor hatin ba wî. Hingê Îsa ji wan pirsî: “Hûn bawer dikin ku ez dikarim vê bikim?” Koran lê vegerand û gotin: “Erê, ya Xudan.” ²⁹Hingê Îsa destê xwe danî ser çavên wan û got: “Bila li gor baweriya we ji we re bibe.” ³⁰Û çavên wan vebûn. Wî bi hişkî emir li wan kir û got: “Hay jê hebin, bila kes bi vê nizanibe.” ³¹Lê ew derketin, wan navê wî li hemû herêmê belav kir.

Îsa mirovekî lal qenc dike

³²Gava ku ew derketin, mirovekî lal û cinoyî anîn ba Îsa. ³³Çaxê ku cinê wî hat derxistin, zilamê ku lal bû peyivî. Elalet şaş ma û got: “Li Îsraêlê tişteki weha qet nehatiye dîtin.” ³⁴Lê Fêrisîyan got: “Ew bi destê mîrê cinan, cinan derdixe.”

Dilşewatiya Îsa

³⁵Îsa li hemû bajar û gundan digeriya, di kinîştên* wan de hîn dikir, Mizgîniya* Padîşahiye

belav fikir û hemû eş û nexweşî qenc dikirin.
³⁶Gava wî elalet dîtin, dilê wî bi wan şewitî. Çimkî ew mîna miyên bê şivan ên şaşbûyî û belavbûyî bûn. ³⁷Hingê wî ji şagirtên xwe re got: “Berê ku bê dirûn pir e, lê pale hindik in. ³⁸Ji ber vê yekê lavan ji Xudanê dirûnê bikin, da ku ji bo dirûna xwe palyan bişîne.”

Diwanzdeh şandî

10 Îsa her diwanzdeh şagirtên xwe gazî ba xwe kirin û desthilatî* da wan ku ruhên nepak derxin, her cûreyê eş û nexweşiyên qenc bikin. ²Navên her diwanzdeh şandiyan* ev in: Yê pêşî, Şimûn*, ku jê re Petrûs* digotin û birayê wî Endrawis, Aqûbê kurê Zebedî û birayê wî Yûhenna. ³Fîlîpo û Bertolomeyo, Tûma û Mettayê bacgir*, Aqûbê kurê Halfawo û Tedayo. ⁴Şimûnê Welatparêz û Cihûdayê* Îsxeryotî yê ku Îsa da dest.

Şandina diwanzdeh şandiyan

⁵Îsa ew her diwanzdeh şandin û li wan emir kir û got: “Neçin nav miletên ne Cihû û nekevin tu bajarê Sameriyan*. ⁶Lê hê bêtir herin ba miyên windabûyî yên mala Îsraêl. ⁷Gava ku hûn çûn, Mizgîniyê* bidin û bêjin: ‘Padîşahiya* Ezmanan nêzîk e!’ ⁸Nexweşan qenc bikin, miriyan rakin, kotiyên paqij bikin û cinan derxin. We belaş stand, belaş bidin. ⁹Di kemberên xwe de ne zêr, ne zîv û ne jî sifir hildin. ¹⁰Ji bo rêwîtiyê bi xwe

re ne tûrik, ne du kiras, ne du cot çarox û ne jî dar bibin. Çimkî karker xwarina xwe heq dike.

¹¹“Kîjan bajar û gundê ku hûn biçinê, li wir li kesên hêja bigerin û li malên wan bimînin heta ku hûn diçin. ¹²Gava ku hûn ketin malekê, silavê lê bikin. ¹³Heke ew mal hêja be, bila aştiya* we li ser wê be; heke ne hêja be, bila aştiya* we li we vegere. ¹⁴Her kesê ku hûn qebûl nekirin û guh neda peyva we, gava hûn ji wê malê an ji wî bajarî çûn, toza lingên xwe biweşînin. ¹⁵Bi rastî ez ji we re dibêjim, di roja hukum de, rewşa diyarê Sodom* û Gomorayê wê ji ya wî bajarî çêtir be.

Tengahiyên mezin

¹⁶“Va ye ez we wek miyan dişînim nav guran. Ji ber vê yekê wek maran bi aqil û wek kevokan dilpak bin. ¹⁷Li hember mirovan hay ji xwe hebin. Çimkî ewê we bidin destê civînên giregiran û di kinîştên* xwe de bidin ber qamçiyên. ¹⁸Ji rûyê min ewê we bibin ber walî û padîşahan ku hûn ji wan û ji miletan re şahidiyê bikin. ¹⁹Lê gava ku wan hûn dan dest, xeman nexwin ku hûnê çî bêjin û çawa bêjin. Di wê demê de wê ji we re bê dayîn ku hûn çî bêjin. ²⁰Çimkî yê dipeyive* ne hûn in, lê Ruhê Bavê we yê ku bi we re ye, dipeyive.

²¹“Bira wê birayê xwe, bav wê zarokên xwe teslîmî mirinê bike; zarok wê li hember dê û bavê xwe rabin û wan bidin kuştin. ²²Her kes wê di ber navê min de ji we nefret bike. Lê yê ku

heta dawiyê li ber xwe bide, ewê rizgar* bibe.

²³“Gava ku li bajarekî cefayê bidin we, hûn birevin bajarekî din. Bi rastî ez ji we re dibêjim, beriya hatina Kurê* Mirov, hûnê pê re negihîjin ku li hemû bajarên Îsraêlê bigerin.

²⁴“Şagirt ne di ser mamosteyê* xwe re ye, ne jî xulam di ser axayê xwe re ye. ²⁵Ji bo şagirt keys heye ku bibe wek mamosteyê xwe, ji bo xulam jî ku bibe wek axayê xwe. Heke ji malxwê malê re Belzebûl* gotibin, îcar ewê ji maliyan re çi û çi nebêjin!

Divê hûn ji kê bitirsin

²⁶“Îcar ji wan netirsin. Çimkî tu tiştê sernixamtî tune ku neyê vekirin, ne jî tişteki veşartî heye ku neyê zanîn. ²⁷Ez çi di tariyê de ji we re dibêjim, hûn di ronahiyê de bêjin; çi di guhê we de tê gotin, hûn li ser banî gazî bikin. ²⁸Ji wan ên ku bedenê dikujin, lê nikarin can bikujin netirsin. Hê bêtir ji wî bitirsin, yê ku dikare hem can û hem bedenê di dojhê* de wêran bike. ²⁹Ma du çivîk bi çerxiyekî nayên firotin? Dîsa jî bê destûra Bavê we yek ji wan nakeve erdê. ³⁰Heçî hûn in, mûyên serê we jî hemû hijmartî ne. ³¹Ji ber vê yekê netirsin, hûn ji gelek çivîkan hêjatir in.

Eşkerekirin û înkarkirin

³²“Îcar kî ku li ber mirovan min eşkere bike, ez jî, ezê wî li ber Bavê xwe yê li ezmanan eşkere bikim. ³³Lê her kesê ku min li ber mirovan înkarkirin

bike, ez jî, ezê wî li ber Bavê xwe yê li ezmanan înkâr bikim.

Îsa dibe sedemê cudabûnê

³⁴“Nefikirin ku ez hatime aştiyê* bînim ser rûyê erdê. Ez nehatime ku aştiyê bînim, lê ez hatime ku şûr bînim. ³⁵Çimkî ez hatime ku cihêtiyê bixim navbera bav û kur, dê û keçê, bûkê û xesûyê. ³⁶Wê dijminê mirov maliyên mala wî bi xwe bin.

³⁷“Her kesê ku dê an bavê xwe ji min bêtir hez dike, ne hêjayî min e. Her kesê ku kur an keça xwe ji min bêtir hez dike jî, ne hêjayî min e. ³⁸Û yê ku xaça xwe hilneyne û li pey min neyê ne hêjayî min e. ³⁹Her kesê ku canê xwe bibîne ewê wî wînda bike, lê her kesê ku canê xwe di ber min de wînda bike wê wî bibîne.

⁴⁰“Yê ku we qebûl dike min qebûl dike û yê ku min qebûl dike, ew ê ku ez şandime qebûl dike. ⁴¹Her kesê ku pêxemberekî ji ber ku pêxember e qebûl dike, ewê xelata ku ji bo pêxember e bistîne. Û her kesê ku mirovê rast ji ber ku rast e qebûl bike, ewê xelata yê rast bistîne. ⁴²Û her kesê ku tasek ava sar bide ji van biçûkan yekî, ji ber ku ew şagirtê min e, bi rastî ez ji we re dibêjim, ew tu car xelata xwe wînda nake.”

Îsa û Yûhennayê imadkar

11 Piştî ku Îsa şîret li her diwanzdeh şagirtên xwe kir, ew ji wir çû bajarên wan, da ku hîn bike û Mizgîniyê bide.

²Gava Yûhenna* di girtîgehê de bihîst ku Mesîh çî dike, wî şagirtên xwe şandin ba wî ³ku ji wî bipirsîn: “Ma ewê ku wê bihata tu yî, an divê em li benda yekî din bimînin?” ⁴Îsa weha li wan vegerand: “Herin tiştên ku we bihîstine û dîtine ji Yûhenna re bêjin: ⁵Kor dibînin, şil û şeht rêve diçin, kotî paqij dibin, ker dibihîzin, mirî radibin û Mizgînî digihîje belengazan. ⁶Xwezî bi wî kesî ku li ser min nekeve şikê.”

⁷Gava ku şagirtên Yûhenna diçûn, Îsa dest pê kir û ji elaletê re li ser Yûhenna peyivî: “Hûn çûn çolê ku çî bibînin? Ma çîtikeke ku li ber bayê diheje? ⁸Heke na, hûn çûn ku çî bibînin? Ma mirovekî ku cilên nermîn li xwe kirine? Va ye ew ên ku cilên nermîn li xwe dikin di qesrên padîşahan de ne. ⁹Naxwe hûn derketin ku çî bibînin? Ma pêxemberekî? Erê, ez ji we re dibêjim ku ji pêxemberekî jî meztir e. ¹⁰Ev ew e yê ku weha li ser wî hatiye nivîsîn:

‘Va ye, ez qasidê xwe li pêşiya te dişînim,
Ewê beriya te riya te amade bike.’

¹¹Bi rastî ez ji we re dibêjim: Di nav ên ku ji jinan bûne de, yekî ji Yûhennayê imadkar meztir derneketiye. Lê di Padîşahiya Ezmanan de yê herî biçûk ji wî meztir e. ¹²Ji roja Yûhennayê imadkar* û heta niha, Padîşahiya Ezmanan bi zorê li ber xwe dide û yên zordar wê bi dest dixin. ¹³Çimkî hemû pêxemberan û Şerîetê heta dema Yûhenna pêxemberîti kirin. ¹⁴Û heke hûn bixwazin bipejirînin, Êlyasê ku diviya bihata ew e. ¹⁵Yê ku guhên wî hene bila bibihîze.

¹⁶“Îcar ez vî nifşî bişibînim çî? Ew mîna wan

zarokan in ku li meydana rûniştine û gazî hevdû dikin ¹⁷û dibêjin: 'Me ji bo we li bilûrê xist, lê hûn nereqisîn; me lorand, we şîn negirt.' ¹⁸Çimkî Yûhenna hat, ne dixwar û ne jî şerab vedixwar, lê ew dibêjin: 'Cinên wî hene.' ¹⁹Kurê* Mirov hat, dixwe û vedixwe, îcar dibêjin: 'Va ye xwere û serxweş, hevalê bacgir û gunehkaran. Lê şehrezayî bi kirinên xwe rast kifş dibe.'

Bajaran bêbawerî

²⁰Hingê Îsa dest pê kir li wan bajaran hilat*, ku di wan de gelek keramet nîşan dabûn. Çimkî ew ji gunehên xwe venegeriyabûn. ²¹"Wey li te Xorazîne! Wey li te Beytsaydayê! Heke ew kerametên ku li nav we hatin kirin, li Sûr* û Saydayê bihatana kirin, ewê ji zû ve di nav xirarî* û xweliyê de ji gunehên xwe vegeyriyana. ²²Lê ez ji we re dibêjim, di roja hukûm de wê rewşa Sûr û Saydayê ji ya we çêtir be. ²³Û tu hey Kefernahûm! Ma tê heta bi ezmanan bêyî bilindkirin? Na, tê heta bi diyarê* miriyan herî xwarê. Heke ew kerametên ku li nav te hatin kirin, li Sodomê* bihatana kirin, ewê heta îro li cihê xwe bima. ²⁴Lê ez ji we re dibêjim ku wê di roja hukûm de rewşa Sodomê ji ya we çêtir be."

Îsa ji Bavê xwe re şikir dike

²⁵Hingê Îsa got: "Ez ji te re şikir dikim, ey Bavo*, Xudanê erd û ezmên! Çimkî te ev tiştên ha ji şehreza û aqilmendan veşartin û ji zarokên

biçûk re diyar kirin. ²⁶Erê Bavo, çimkî li ba te ya bi dil ev bû.

²⁷“Her tişt ji aliyê Bavê min ve ji min re hat dayîn. Ji bilî Bav tu kes bi Kur nizane û ji bilî Kur û yê ku Kur dixwaze Bav bi wan bide nas-kirin tu kes jî bi Bav nizane.

²⁸“Werin ba min, ey hemû yê westayî û bargiran, ezê rihetiyê bidim we. ²⁹Nîrê min deynin ser stûyê xwe û ji min hîn bibin. Çimkî ez dilovan û ji dil nefsbîçûk im, hûnê rihetiyê ji bo canê xwe bibînin. ³⁰Çimkî nîrê min hêsanî û barê min sivik e.”

Pirsa roja Şemiyê

12 Hingê Îsa rojê* Şemiyê di nav dexilan re derbas dibû. Şagirtên wî birçî bûbûn û dest pê kirin, simbil çinîn û xwarin. ²Gava ku Fêrisiyan ev yek dît, wan ji wî re got: “Binihêre! Şagirtên te tiştê ku roja Şemiyê nabe dikin.” ³Îsa li wan vegerand û got: “Ma we nexwendiyê gava ku Dawid û yê pê re birçî bûn, çi kirin? ⁴Ew ket Mala* Xwedê, wî û yê bi wî re nanê* pêşberiyê xwarin, ku ji bo wî û yê bi wî re çenedibû, lê bi tenê ji bo kahînan* bû. ⁵Ma we di Şerîetê* de nexwendiyê ku kahîn di rojên* Şemiyan de, di Perestgehê* de roja Şemiyê xera dikin û dîsa jî bêşûc in? ⁶Lê ez ji we re dibêjim yekî ji Perestgehê* meztir li vir e. ⁷Heke we bi mana vê gotina ku ji nivîsînên pîroz tê, ‘Ez rehmê dixwazim, ne goriyê’ bizaniya, weyê yê bêşûc hukum nekirana. ⁸Çimkî Kurê* Mirov Xudanê

roja Şemiyê ye.”

Qenckirina mirovekî desthişkbûyî

⁹Îsa ji wê derê rabû, çû kinîştta wan. ¹⁰Mirovekî ku destê wî hişk bû li wir bû. Ji bo ku Îsa sûcdar bikin, wan jê pirsî: “Ma dibe ku mirov roja* Şemiyê yekî qenc bike?” ¹¹Îsa weha ji wan re got: “Ma kî ji we ku miyeke wî hebe û roja Şemiyê bikeve çalê, ew wê negire û dernexe? ¹²Îcar mirov ji miyê çiqas hêjatir e! Ji ber vê yekê roja Şemiyê qencîkirin dibe.” ¹³Piştîre Îsa ji zilam* re got: “Destê xwe dirêj bike.” Wî jî dirêj kir û wek destê din sipîsax bû. ¹⁴Fêrisî derketin derve û bi hev şêwirîn ku ewê çawa Îsa bidin kuştin.

Xulamê Xwedê yê bijare

¹⁵Ji ber ku Îsa bi vê yekê dizanibû ji wir xwe da aliyekî. Gelek li pey wî çûn û wî hemû nexweşên wan qenc kirin. ¹⁶Wî li wan emir kir ku nebêjin ew kî ye. ¹⁷Da ku ev gotina Îşaya pêxember bê cih:

¹⁸“Va ye xulamê min ê ku min bijartiye,

Yê ku ez jê hez dikim û bi dilê min e.

Ezê Ruhê xwe deynim ser wî

Û ewê edaletê ji miletan re diyar bike.

¹⁹Ew pev naçe û naqîre

Û ne jî kes dengê wî li kuçan dibihîze.

²⁰Çîtikê perçiqandî naşkêne,

Û fitîla pêxistî natemerîne.

Heta ku edaletê bigihîne serketinê

²¹Wê milet hêviya xwe bi navê wî ve girêdin.”

Îsa cinan derdixe

²²Hingê wan yekî cinoyiyê kor û lal anî ba Îsa û wî ew qenc kir, êdî hem peyivî û hem jî dît. ²³Her kes ecêbmayî ma û gotin: “Gelo Kurê* Dawid ev e?” ²⁴Lê gava ku Fêrisiyan ev bihîst, wan got: “Ev mirov bi destê mîrê cinan Belzebûl*, cinan derdixe.” ²⁵Îsa bi fikirên wan dizanibû û ji wan re got: “Her padişahiya ku di nav wê de dubendî hebe wê hilweşe û her bajar an mala ku di nav wê de dubendî hebe, li ser lingan namîne. ²⁶Heke Îblîs* Îblîs derxe, di nav wî de dubendî heye. Êdî padişahiya wî çawa li ser lingan dimîne? ²⁷Heke ez bi Belzebûl cinan derdixim, kurên we bi kê cinan derdixin? Ji ber vê yekê ewê bibin hakimên we. ²⁸Îcar heke ez bi Ruhê Xwedê cinan derdixim, hingê Padişahiya Xwedê hatiye ser we. ²⁹Naxwe çawa yek dikare bikeve mala mêrxasekî û tiştên wî talan bike? Heke pêşî wî girêde, hingê dikare mala wî talan bike.

³⁰“Yê ku ne bi min re ye li hember min e û yê ku bi min re berhev nake belav dike. ³¹Ji bo vê yekê ez ji we re dibêjim, wê her çêr* û guneh li mirovan bê bihûrtin, lê li wê çêrkirina ku li Ruhê* Pîroz tê kirin nayê bihûrtin. ³²Her kesê ku li dijî Kurê Mirov gotinekê bêje wê li wî bê bihûrtin, lê her kesê ku li dijî Ruhê Pîroz gotinekê bêje ne li vê dinyayê û ne jî li dinya ku bê, li wî nayê bihûrtin.

³³“An darê qenc bikin, wê berê wê qenc be, an jî darê xerab bikin, wê berê wê xerab be. Çimkî dar ji berê xwe tê naskirin. ³⁴Hey nifşê koremaran!

Hûn bi xwe xerab in, çawa hûnê bikaribin tiştên qenc bêjin? Çimkî dev ji yê ku ji dil difûre dibêje. ³⁵Mirovê qenc tiştên qenc ji xezîna dilê xwe ya qenc dertîne, lê mirovê xerab ji xezîna dilê xwe ya xerab tiştên xerab dertîne. ³⁶Lê ez ji we re dibêjim, wê mirov ji bo her peyva pûç a ku bêje, di roja hukum de hesab bide. ³⁷Çimkî tê bi peyvên* xwe bêsiûc bibî û bi peyvên xwe siûcdar bêyî derxistin.”

Nîşana Ênis

³⁸Hingê ji Fêrisî û Şerîetzanan hinekan ji wî re got: “Mamoste, em dixwazin ku nîşanekê ji te bibînin.” ³⁹Lê Îsa bersîva wan da û got: “Nifşê xerab û zînakar li nîşanekê digere, lê ji nîşana Ênis pêxember pê ve nîşaneke din jê re nayê dayîn. ⁴⁰Çawa ku Ênis sê roj û sê şevan di zikê masiyê mezin de ma, wusa jî wê Kurê Mirov sê roj û sê şevan di dilê erdê de bimîne. ⁴¹Roja hukum wê xelkê Nînewê bi vî nifşî re rabe û wî siûcdar bike. Çimkî ew bi gotina Ênis ji gunehên xwe vegeran û va ye yekî ji Ênis meztir li vir e. ⁴²Şahbanûya Başûr wê di roja hukum de bi vî nifşî re rabe û wî siûcdar bike. Çimkî ew, ji bo ku guhdariya şehrezayiya Silêman bike, ji wî kujê dinê rabû hat. Ê va ye yekî ji Silêman meztir li vir e.

⁴³“Gava ku ruhê nepak ji mirov derdikeve, ji bo ku bîhna xwe veke, ew li cihên zuwa digere, lê nabîne. ⁴⁴Hingê ew dibêje: ‘Ezê vegerim mala xwe ya ku ez jê derketime.’ Îcar gava ku ew vedigere, ew malê vala, maliştî û xemilandî dibîne. ⁴⁵Hingê

ew diçe heft cinên ji xwe hê xerabtir tîne ba xwe û dikevin wê derê û rûdinin. Êdî rewşa dawî ya wî mirovî ji ya pêşî xerabtir dibe. Wê weha bê ser vî nifşê xerab jî.”

Dê û birayên Îsa

⁴⁶Hê gava ku Îsa ji elaletê re dipeyivî, dê û birayên wî li derve rawestan, xwestin ku bi wî re bipeyivin. ⁴⁷Yekî jê re got: “Va ye, diya te û birayên te li derve radiwestin û dixwazin ku bi te re bipeyivin.” ⁴⁸Îsa li wî vegerand û got: “Diya min kî ye û birayên min kî ne?” ⁴⁹Bi destê xwe şagirtên xwe nîşan da û got: “Va ne, diya min û birayên min. ⁵⁰Çimkî her kesê ku bi daxwaza Bavê min ê li ezmanan bike, birayê min, xwişka min û diya min ew e.”

Mesela erdê qenc û neqenc

13 Wê rojê Îsa ji malê derket û li perê golê rûnişt. ²Elaleteke wusa mezin li dora wî civiya ku ew li qeyikekê siwar bû û rûnişt. Hingê teva-hiya elaletê li qerax rawesta. ³Îcar Îsa bi meselan ji wan re gelek tişt peyivî û got: “Cotkar derket ku tovê xwe biçîne. ⁴Gava ku wî tovê xwe direşand, hinek jê ket teniştê rê, teyr hatin û ew xwarin. ⁵Hinek jê ket ser erdê kevirî û ji ber ku li wê derê zêde ax tunebû, ew zû şîn bû. ⁶Lê gava ku roj derket ew kizirî û ji ber ku rayên wî tunebûn, hişk bû. ⁷Hinekî din ket nav stiriyan, stirî mezin bûn û ew fetisandin. ⁸Îcar hinek ket

ser erdekî qenc, hinekan sed, hinekan şêst û hinekan jî sî qat ber dan. ⁹Yê ku guhên wî hene bila bibihîze.”

Armanca meselan

¹⁰Îcar şagirt hatin ba Îsa û jê pirsîn: “Tu çima bi wan re bi meselan dipeyivî?” ¹¹Wî li wan vegerand û got: “Zanîna sirên* Padîşahiya Ezmanan ji we re hatiye dayîn, lê ji wan re nehatiye dayîn. ¹²Bi kê re hebe wê bêtir ji wî re bê dayîn û lê zêde bibe. Bi kê re tunebe, tiştê ku pê re heye jî wê jê bê standin. ¹³Ji ber vê yekê ez ji wan re bi meselan dibêjim:

‘Ew dibînin, lê nabînin,

Ew dibihîzin, lê nabihîzin û fêm nakin.’

¹⁴Li ser wan, ev pêxemberîtiya Îşaya pêxember tê cih ku dibêje:

‘Hûn çiqas bibihîzin jî,

hûn tu car fêm nakin,

Hûn çiqas bibînin jî,

hûn tu car tènagihîjin.

¹⁵Çimkî dilê vî gelî tarî bûye,

Guhên wan giran bûne

Û wan çavên xwe girtine.

Nebe ku ew bi çavên xwe bibînin

Û bi guhên xwe bibihîzin

Û bi dilê xwe fêm bikin

Û cardin jî vegerin ku ez wan qenc bikim.’

¹⁶Lê xwezî bi çavên we, çimkî ew dibînin; xwezî bi guhên we, çimkî ew dibihîzin. ¹⁷Bi rastî ez ji we re dibêjim, gelek pêxember û mirovên rast,

dixwestin ku van tiştên hûn dibînin bibînin, lê nedîtin. Dixwestin ku van tiştên hûn dibihîzin bibihîzin, lê nebihîstin.

Şirovekirina mesela erdê qenc û neqenc

¹⁸“De îcar guhdariya mesela yê cotkar bikin:
¹⁹Her kesê ku gotina li ser Padîşahiyê dibihîze û fêm nake, yê Xerab tê û tiştê ku di dilê wî de hatiye çandin direvîne. Tovê ku li teniştê rê hatiye çandin ev e. ²⁰Ewê ku li ser erdê kevirî hatiye çandin jî, ew e ku peyvê dibihîze û di cih de wê bi şahî qebûl dike. ²¹Lê ji ber ku rayê wî tune, tenê demeke kurt dimîne. Gava ku ji bo peyvê cefa û tengahiyê dibîne, ew zû ji rê derdikeve. ²²Ewê ku di nav stiriyan de hatiye çandin jî, ew e ku peyvê dibihîze, lê xemên vê dinyayê û xapandina dewlemendiyê peyvê difetisînin û peyv bêber dimîne. ²³Lê ewê ku li erdê qenc hatiye çandin, ew e ku peyvê dibihîze û wê fêm dike. Ew jî ber dide. Hinek jê sed, hinek jê şêst, hinek jî sî qat ber dide.

Mesela genim û zîwanê

²⁴Îsa meseleyeke din ji wan re got: “Padîşahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Zilamekî tovê qenc li erdê xwe çand. ²⁵Lê gava ku her kes di xew de bû, dijminê wî hat, di nav genim de zîwan çand û çû. ²⁶Çaxê ku genim gihîşt û ber da, hingê zîwan jî xuya bû. ²⁷Xulamên malxwê malê hatin û gotin: ‘Ezbenî, ma te tovê qenc di zeviya* xwe de

neçand? Îcar ev zîwan ji ku derê çêbû?’²⁸ Zilam ji wan re got: ‘Dijminekî ev yek kiriye.’ Hingê xulamman jî jê pirsî: ‘Heke wusa ye, ma tu dixwazî ku em herin û wan aşêf bikin?’²⁹ Wî got: ‘Na, çimkî gava ku hûn aşêfa zîwanê bikin, dibe ku hûn genim jî pê re hilkin.’³⁰ Jêgerin, bila herdu bi hev re mezin bibin, heta wextê dirûtinê. Wî çaxî ezê ji paleyan re bêjim: Pêşî zîwanê berhev bikin û ji bo şewitandinê bikin gurz, piştî genim berhev bikin û bînin bixin embara min.’”

Liba xerdelê û hevîrtirşk

³¹Îsa meseleyeke din ji wan re got: “Padîşahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Zilamekî rahişt liba xerdelê û ew di zeviya* xwe de çand.”³² Ew liba ku ji hemû tovan biçûktir e, dîsa jî gava ku ew mezin dibe, ji pincaran meztir e û dibe dar. Wusa ku teyrên ezmanan tên û li ser çiqilên wê bi cih dibin.”

³³Wî meseleyeke din jî ji wan re got: “Padîşahiya Ezmanan dimîne hevîrtirşkê ku jinikekê ew hilda û xist nav sê çap ard, heta hemû tirş bû.”

³⁴Îsa ev hemû tiştên ha bi meseleyan ji elaletê re gotin. Bê mesele wî tu tişt ji wan re nedigot,³⁵ da ew gotina ku pêxember gotibû were cih:

“Ezê bi meselan devê xwe vekim

Û ezê tiştên ku ji afirandina dinê vir ve

veşartî mane eşkere bikim.”

Şirovekirina mesela zîwanê

³⁶Hingê Îsa elalet hişt û çû mal. Şagirtên wî hatin balê û jê re gotin: “Mana mesela zîwana zeviyê ji me re bêje.” ³⁷Wî bersîva wan da û got: “Yê ku tovê qenc diçîne Kurê Mirov e. ³⁸Zevî dinya ye û tovê qenc jî zarokên Padîşahiyê ne. Zîwan zarokên ê Xerab in ³⁹û dijminê ku ew çandiye jî Îblîs* e. Dirûn dawiya dinê ye û pale jî milyaket in. ⁴⁰Îcar wek ku zîwan tê berhevkerin û di nav êgir de tê şewitandin, di dawiya dinê de jî wê wusa bibe. ⁴¹Wê Kurê Mirov milyaketên xwe bişîne. Ewê her tiştên ku bûne sedemê jirêderketinê û yên ku xerabiyê dikin ji Padîşahiya wî bicivînin. ⁴²Ewê wan biavêjin nav firna dadayî û li wir wê bibe girîn û qirçîna diranan. ⁴³Hingê yên rast wê di Padîşahiya Bavê xwe de wek rojê şewq bidin. Yê ku guhên wî hene bila bibihîze.

Xezîna veşartî û durê giranbiha

⁴⁴“Padîşahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Di nav zeviyekê de xezîneke veşartî hebû. Zilamekî ew dît, dîsa ew veşart, piştîre bi şahî çû, hemû hebûna* xwe firot û ew zevî kirî.

⁴⁵“Dîsa Padîşahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Bazirganek li durên spehî digeriya. ⁴⁶Gava ku wî durekî gelek giranbiha dît, çû hemû hebûna xwe firot û ew kirî.

Mesela torê

⁴⁷“Dîsa Padîşahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Tora ku her cûreyê masiyan dicivîne, tê avêtin nav deryayê. ⁴⁸Gava ku ew tije dibe, masîgir wê dikişînin qerêx. Hingê ew rûdinin, yên baş dikin selikan û yên nebaş jî diavêjin. ⁴⁹Di dawiya dinyayê de wê weha bibe. Wê milyaket bên û xeraban ji nav rastan bigirin ⁵⁰û wan biavêjin firna dadayî. Li wir wê bibe girîn û qirçîna diranan.”

⁵¹Îsa ji wan pirsî: “Ma we ev tiştên ha hemû fêm kirin?” Wan got: “Erê.” ⁵²Hingê wî ji wan re got: “Ji ber vê yekê her Şerîetzanê ku li ser Padîşahiya Ezmanan hatiye perwerdekirin, mîna malxwê malê ye ku ji xezîna xwe tiştên nû û kevin derdixe.”

Îsa li Nisretê tê redkirin

⁵³Piştî ku Îsa ev mesele gotin ji wê derê veqetiya. ⁵⁴Ew hat bajarê xwe, wî xelk di kinîştên wan de hîn kir û ew şaş man. Hingê wan got: “Vî mirovî ev şehrezayî û keramet ji ku derê anîn? ⁵⁵Ma ev ne kurê xerat e? Ma navê diya wî ne Meryem e? Ma Aqûb, Ûsiv, Şimûn û Cihûda ne birayên wî ne? ⁵⁶Ma hemû xwişkên wî ne di nav me de ne? Îcar vî mirovî ev hemû tişt ji ku derê anîn?”

⁵⁷Û bi vî awayî ew ji wî xeyidîn. Lê Îsa ji wan re got: “Pêxemberek ji bajarê xwe û ji mala xwe pê ve li tu cihê din ne bêrûmet e.” ⁵⁸Û ji ber bêbaweriya

wan wî li wê derê gelek keramet nekirin.

Kuştina Yûhennayê imadkar

14 Wê gavê Hêrodêsê* serdar nav û dengê Îsa bihîst ²û ji xulamên xwe re got: “Ev Yûhennayê* imadkar e, ji nav miriyan rabûye. Ji ber vê yekê ew kerametên weha xurt bi destê wî tên kirin.” ³Çimkî Hêrodês ji ber Hêrodiya jina birayê xwe Fîlîpo Yûhenna girtibû û ew avêtibû zîndanê. ⁴Ji ber ku Yûhenna ji wî re gotibû: “Nabe ku tu jinbira xwe bînî.” ⁵Hêrodês dixwest ku Yûhenna bikuje, lê ji xelkê ditirsiya. Çimkî wan ew pêxember dihesibandin.

⁶Di rojbûyîna Hêrodês de keça Hêrodiyayê li pêş vexwendiyên reqisî. Ev yek li Hêrodês gelek xweş hat ⁷û wî soz da û sond xwar ku keçik her çi jê bixwaze ewê bide wê. ⁸Keçika ku ji aliyê diya xwe ve hatibû navtêdan, ji Hêrodês re got: “Serê Yûhennayê imadkar, li vir li ser sêniyekê bide min.” ⁹Û padîşah xemgirtî bû, lê ji ber sonda xwe û ji ber ên ku bi wî re li ser sifrê rûniştibûn, wî emir da ku daxwaza wê bê cih. ¹⁰Wî şand û di zîndanê de serê Yûhennayê imadkar da birîn. ¹¹Serê wî li ser sêniyekê anîn û dan keçikê. Wê jî ew ji diya xwe re bir. ¹²Hingê şagirtên Yûhenna hatin, laşê wî birin û ew veşartin. Piştî çûn û ji Îsa re gotin.

Îsa pênc hezar kesan têr dike

¹³Gava Îsa ev yek bihîst, ji wê derê bi serê xwe

ket qeyikekê û xwe da cihekî bêpejin. Lê gava elaletê ev yek bihîst, bi peyatî ji bajaran li pey wî çûn. ¹⁴Çaxê Îsa derket bejê, wî elaleteke mezin dît û dilê wî bi wan şewitî û nexweşên wan qenc kirin.

¹⁵Dema ku bû êvar, şagirtên wî hatin ba wî û jê re gotin: “Ev der cihekî bêpejin e û wext jî êdî dereng e. Destûra elaletê bide, da ku herin gundan û ji xwe re xwarinê bikin.” ¹⁶Lê Îsa ji wan re got: “Ne hewce ye ku ew herin. Hûn xwarinê bidin wan!” ¹⁷Şagirtan bersîv da û gotin: “Li vir bi tenê pênc nan û du masiyên me hene.” ¹⁸Wî got: “Wan binin vir ba min.” ¹⁹Û wî emir da hemû elaletê ku li ser mêrgê rûnin. Hingê wî her pênc nan û herdu masî hildan, li ezmanan nihêrt, şikir kir û nan şkandin. Wî ew dan şagirtên xwe û şagirtan jî ew li xelkê belav kirin. ²⁰Hemûyan xwar û têr bûn. Wan diwanzdeh selik pariyên ku zêde mabûn dan hev. ²¹Hejmara yên ku xwarin, ji bilî jin û zarokan, li dora pênc hezar mêran bû.

Îsa li ser avê rêve diçe

²²Gava ku Îsa elalet verêdikir, wî zû şagirtên xwe li qeyikê siwar kirin û ew ji beriya xwe şandin aliyê din ê golê. ²³Piştî ku wî elalet verêkir, hingê bi serê xwe hilkişiya çiyê, da ku dua bike. Dema ku bû êvar, ew li wir bi tenê bû. ²⁴Di wê navê de qeyik ji bejê gelek dûr ketibû û ber pêlan diket, çimkî ba ji hember wan ve dihat.

²⁵Nêzîkî berbanga sibehê Îsa li ser golê rêve çû

û nêzîkî şagirtan bû. ²⁶Çaxê wan dît ku ew li ser golê rêve diçe, bizdiyan û ji tirsan kirin qîrîn û gotin: “Ev xeyalet e!” ²⁷Lê Îsa di cih de bi wan re peyivî û got: “Bi zirav bin! Ez im. Netirsin!” ²⁸Petrûs lê vegerand û got: “Ya Xudan, heke tu yî, emir bide ku ez li ser avê bêm ba te.” ²⁹Wî got: “Were!” Hingê Petrûs jî ji qeyikê peya bû, li ser avê rêve çû û ber bi Îsa ve hat. ³⁰Lê çaxê dît ku bager xurt bû, tirsîya û xewirî nav avê, qîriya û got: “Ya Xudan, min rizgar bike!” ³¹Îsa di wê gavê de destê xwe dirêj kir, ew girt û jê re got: “Hey kêmanîmano! Tu çima dudilî bûyî?” ³²Dema ku ew hilkişîyan qeyikê ba rawesta. ³³Hingê yên ku di qeyikê de bûn, perizîn* wî û gotin: “Bi rastî tu Kurê* Xwedê yî.”

Îsa li Cênîsartê nexweşan qenc dike

³⁴Gava ew derbasî aliyê din bûn, ketin bejê û hatin bajarê Cênîsartê. ³⁵Çaxê mirovên wî cihî Îsa nas kirin, wan xeber şand hawirdorê, xelkê hemû nexweşên xwe anîn ba wî ³⁶û ji bo ku destê xwe li dawa cilên wî bidin lava dikirin. Hemû yên ku destê xwe lê didan qenc bûn.

Adetên bav û kalan

15 Hingê ji Orşelîmê hinek Fêrisî û Şerîetzan hatin ba Îsa û jê pirsîn: ²“Ma çima şagirtên te adetên bav û kalan dişkênin? Beriya xwarinê ew destên xwe naşon!” ³Îsa li wan vegerand û got: “Îcar hûn jî çima ji bo xatirê adetên xwe emirên

Xwedê dişkênin? ⁴Çimkî Xwedê gotiye: ‘Qedirê dê û bavê xwe bigire. Yê ku tiştê xerab ji dê û bavê xwe re bêje, divê bê kuştin.’ ⁵Lê belê hûn dibêjin ku mirovek ji dê an jî ji bavê xwe re bêje: ‘Ew alîkariya ku wê ji min bigihîsta te ji Xwedê re hatiye dayîn,’ ⁶êdî ew ne mecbûr e ku qedirê bavê xwe bigire. Bi vî awayî we ji bo xatirê adetên xwe peyva Xwedê rakir. ⁷Hey durûno! Îşaya li ser we qenc pêxemberîti kiriye:

⁸‘Ev gel bi dev rûmetê dide min

Lê dilê wan ji min dûr e.

⁹Bi pûçîti diperizin min

Çimkî hînkirina wan emirên mirovî ne.’”

Tiştên ku mirov diherimîn

¹⁰Îsa elalet gazî ba xwe kir û ji wan re got: “Guh bidinê û fêm bikin. ¹¹Tiştê ku di dev re diçe hindurê mirov wî naherimîne, lê tiştê ji dev dertê mirov diherimîne.” ¹²Hingê şagirt nêzîkî wî bûn û jê pirsîn: “Ma tu dizanî gava ku Fêrisiyan ev bihîst hêrs bûn?” ¹³Îsa li wan vegerand: “Her şitilê ku Bavê min ê li ezmanan neçandiye, ewê ji ra ve bê rakirin. ¹⁴Dev ji wan berdîn! Ew kor in, rêberên koran in. Heke kor rêberiya yê kor bike, wê herdu jî bikevin çalê.”

¹⁵Hingê Petrûs jê re got: “Mana vê meselê ji me re bêje.” ¹⁶Îsa ji wan pirsî: “Ma hûn jî hê fêmkor in? ¹⁷Ma hûn fêm nakin her tiştê ku dikeve dev, diçe zik û ji wê derê dertê derve? ¹⁸Lê tiştên ku ji dev derdikevin, ji dil tèn û ev mirov diherimîn. ¹⁹Çimkî fikirên xerab, kuştin, zîna, fuhûş, dizî,

şahidiya derewîn û çêr ji dil dertên. ²⁰Tiştên ku mirov diherimînin ev in, lê xwarina bi destê neşûştî mirov naherimîne.”

Baweriya jinika Kenanî

²¹Îsa ji wê derê veqetiya û derbasî herêma Sûr* û Saydayê bû. ²²Jineke Kenaniya ku ji wê herêmê bû hat ba wî, gazî kir û got: “Ya Xudan, Kurê* Dawid, li min were rehmê! Keça min ji destê cinan êşeke mezin dikişîne.” ²³Wî tu peyv ji jinikê re negot. Hingê şagirtên wî nêzîkî wî bûn û hêvî kirin: “Wê bişîne bila here, li pey me tê, dike qîrîn.” ²⁴Îsa bersîv da û got: “Ez tenê ji bo miyên windabûyî yên Îsraêlê hatime şandin.” ²⁵Lê jinik nêzîk bû, xwe avêt lingên wî û got: “Ya Xudan, alîkariya min bike!” ²⁶Wî lê vegerand û got: “Ne rast e ku mirov nanê zarokan hilde û biavêje ber kûçikan.” ²⁷Jinikê got: “Erê ya Xudan, lê kûçik jî hûrikên ku ji ber xwediyên wan dikevin erdê, dixwin.” ²⁸Hingê Îsa got: “Ya sitiyê, baweriya te xurt e! Bila wek ku tu dixwazî ji te re bibe.” Di wê gavê de keça wê qenc bû.

Îsa çar hezar kesan têr dike

²⁹Îsa ji wê derê derket û hat nêzîkî Gola Celîlê. Piştî hilkişîya çiyayekî û li wir rûnişt. ³⁰Elaletên mezin hatin ba wî. Bi xwe re şil û şeht, kor, seqet, ker û lal û gelek nexweşên din anîn û ew li ber lingên wî dirêj kirin û wî ew qenc kirin. ³¹Gava ku elaletê dît lal dipeyivin, seqet qenc

dibin, şil û şeht rêve diçin û kor dibînin, şaş man û ji Xwedayê Îsraêl re şikir kirin.

³²Îsa şagirtên xwe gazî ba xwe kirin û got: “Dilê min bi vê elaletê dişewite, ev sê roj e ku ew bi min re ne û tişteki wan tune ku bixwin. Ez naxwazim ku wan birçî bişînim, da ku di rê de dilê wan nebihûre!” ³³Hingê şagirtên wî bersîv dan: “Li vê çolê emê ji ku derê evqas nan bînin ku vê elaletê têr bikin?” ³⁴Îsa ji wan pirsî: “Ma çend nanên we hene?” Wan got: “Heft nan û çend masiyên me yên biçûk hene.”

³⁵Wî emir da elaletê ku li erdê rûnin. ³⁶Hingê wî heft nan û masî hildan, şikir kir, ew şkandin, dan şagirtan û wan jî dan xelkê. ³⁷Hemûyan xwar û ew têr bûn. Piştî wan heft selik pariyên bermayî berhev kirin. ³⁸Hejmara yên ku xwaribûn jî, ji bilî jin û zarokan çar hezar mêr bû.

³⁹Piştî ku Îsa elalet verêkir, li qeyikê siwar bû û çû herêma Megedanê.

Daxwaza dîtina nîşanekê

16 Hingê Fêrisî û Sadûqî hatin ba Îsa û ji bo ku wî biceribînin, jê xwestin ku ji ezmanan nîşanekê raberî wan bike. ²Wî li wan vegerand û got: “Gava ku dibe êvar, hûn dibêjin ‘Hewa wê xweş be, çimkî ezman sor e!’ ³Îcar serê sibê hûn dibêjin: ‘Îro wê hewa nexweş be, çimkî ezman sor e û ewr belek in.’ Hûn dikarin bi rewşa rûyê ezmên derxin, ma hûn nikarin bi nîşanên deman derxin? ⁴Nişê xerab û zînakar li nîşanekê digere, lê ji nîşana Ênis pêxember pê ve nîşanek jê re

nayê dayîn.” Îsa ew hiştin û çû.

Hevîrtirşkê Fêrisî û Sadûqiyan

⁵Gava ku şagirt derbasî aliyê din ê golê bûn, ji bîr kirin ku bi xwe re nênan bibin. ⁶Îsa ji wan re got: “Hay ji xwe hebin û xwe ji hevîrtirşkê Fêrisî û Sadûqiyan biparêzin.” ⁷Şagirt di nav xwe de peyivîn û gotin: “Ji ber ku me nan bi xwe re neaniye weha dibêje.” ⁸Îsa dizanibû ku ew çî dibêjin, îcar wî got: “Hey kêmmîmanno! Ji ber ku nanê we tune hûn çima di nav hev de dipeyivin? ⁹Ma we hê jî fêm nekiriye? Ma nayê bîra we pênc nanên ku pênc hezar mirov têr kirin û we çend selik dan hev? ¹⁰Ma nayê bîra we heft nanên ku çar hezar têr kirin û we çend selik jî dan hev? ¹¹Ma çawa hûn fêm nakin ku ez ne li ser nênan ji we re dibêjim? Lê li hember hevîrtirşkê Fêrisî û Sadûqiyan hay ji xwe hebin.” ¹²Hingê wan fêm kir ku ew nabêje li hember hevîrtirşkê nênan hay ji xwe hebin, lê ji hînkirina Fêrisî û Sadûqiyan xwe biparêzin.

Şahidiya Petrûs a li ser Îsa

¹³Gava Îsa hat herêma Qeyseriya Fîlîpoyê, wî ji şagirtên xwe pirsî: “Li gor gotina xelkê Kurê* Mirov kî ye?” ¹⁴Wan lê vegerand û gotin: “Hinek dibêjin Yûhennayê* imadkar, hinek dibêjin Êlyas û hinekên din jî dibêjin Yêremya an jî yek ji pêxemberan* e.” ¹⁵Îsa ji wan re got: “Lê hûn çî dibêjin? Bi ya we ez kî me?” ¹⁶Şimûn-Petrûs bersîv da û got: “Tu Mesîh* î, Kurê* wî Xwedayê

sax î.”¹⁷ Îsa lê vegerand û got: “Xwezî bi te, ey Şimûnê kurê Ûnis, çimkî yê ku ev ji te re vekiriye ne xwîn û goşt e, lê Bavê min ê li ezmanan e.”¹⁸ Û ez jî ji te re dibêjim: Tu Petrûs* î û ezê li ser vê latê dêra* xwe ava bikim. Hêza diyarê miriyan nikare wê bindest bike.¹⁹ Ezê mifta Padîşahiya Ezmanan bidim te, tu her çi li ser erdê girêdî, ewê li ezmanan jî bê girêdan û tu her çi li ser erdê vekî, ewê li ezmanan jî bê vekirin.”²⁰ Hingê wî li şagirtên xwe emir kir ku ji kesî re nebêjin ew Mesîh e.

Îsa mirin û rabûna xwe diyar dike

²¹ Ji wê demê ve Îsa dest pê kir nîşanî şagirtên xwe da, ku divê ew here Orşelîmê û ji destê rihsipî, serekên kahînan û Şerîetzanan gelek cefayê bikişîne, bê kuştin û roja sisiyan rabe.

²² Petrûs ew kişand aliyekî, lê hilat û got: “Ev ji te dûr be, ya Xudan! Ev tişt tu car bi te nayê!”

²³ Lê Îsa zivirî û ji Petrûs re got: “Ji min dûr keve, Îblîs! Tu ji min re dibî asteng; çimkî tu ne tiştên Xwedayî, lê tiştên mirovî difikirî.”

²⁴ Hingê wî ji şagirtên xwe re got: “Yê ku bixwaze li pey min bê bila xwe înkâr bike, rahêje xaça xwe û li pey min bê.”²⁵ Çimkî her kesê ku bixwaze jiyana xwe rizgar bike, ewê wê winda bike; lê her kesê ku jiyana xwe di ber min de winda bike, ewê wê bibîne.²⁶ Mirovek hemû dinyayê bi dest bixe jî, lê canê xwe winda bike, çi feyda wî heye? An dikare çi di ber canê xwe de bide?²⁷ Çimkî wê Kurê Mirov bi rûmeta Bavê xwe ve, tevî milya-

ketên xwe bê û hingê wê her kesî li gora kirinên wî xelat bike. ²⁸Bi rastî ez ji we re dibêjim, hin ji van kesên ku li vir rawestayî hene, heta ku nebînin Kurê Mirov di Padîşahiya xwe de tê, ew mirinê tu car tam nakin.”

Dîtina Îsa tê guhertin

17 Piştî şeş rojan Îsa Petrûs, Aqûb û birayê wî Yûhenna bi xwe re birin û ew bi tenê derxistin çiyayekî bilind. ²Li wir, li ber wan dîtina wî hat guhertin. Rûyê wî wek rojê şewq da û cilên wî wek ronahiyê çîlsipî bûn. ³Ji nişkê ve Mûsa û Êlyas li wan xuya bûn û bi Îsa re peyivîn. ⁴Petrûs ji Îsa re got: “Ya Xudan, çiqas qenc e ku em li vir in! Heke tu bixwazî ezê li vir sê holikan çêkim. Yekê ji te re, yekê ji Mûsa re û yekê jî ji Êlyas re.”

⁵Hê ew dipeyivî, ewrekî ronahîdar li ser wan kir sî û dengê ji ewr hat û got: “Ev e Kurê min ê delal. Ez ji wî razî me. Guhdariya wî bikin!” ⁶Gava şagirtan ev bihîst, ji tirsan deverû ketin erdê. ⁷Lê Îsa hat, destê xwe li wan da û got: “Rabin, netirsin!” ⁸Çaxê şagirtan serê xwe rakirin, wan ji Îsa pê ve tu kesî din nedît.

⁹Çaxê ji çiyê dihatin xwarê, Îsa li wan emir kir û got: “Ji kesî re li ser tiştên ku we dîtin nebêjin, heta ku Kurê Mirov ji nav miriyan ranebe.” ¹⁰Şagirtan ji wî pirsî û gotin: “Naxwe çima Şerîetzan dibêjin, divê pêşî Êlyas bê?” ¹¹Îsa li wan vegerand û got: “Bi rastî, Êlyas tê û her tiştî serrast dike. ¹²Lê ez ji we re dibêjim, ji xwe Êlyas hatiye û wan ew nas nekir. Lê çi ku dilê wan xwest

bi wî kirin. Bi vî awayî wê Kurê Mirov jî ji destê wan cefayê bikişîne.”¹³ Hingê şagirtan fêm kir ku ew ji wan re li ser Yûhennayê imadkar dibêje.

Îsa zarokekî cinoyî qenc dike

¹⁴Gava ku gihîştin ba elaletê, mirovek nêzîkî Îsa bû, li ber wî çû ser çokan ¹⁵û got: “Ya Xudan, li kurê min were rehmê! Bi atiyê dikeve û êşeke mezin dikişîne. Ew gelek caran dikeve nav êgir û nav avê. ¹⁶Min ew anî ba şagirtên te, lê wan nikaribû wî qenc bikin.” ¹⁷Îsa bersîv da û got: “Hey nifşê bêbawerî û jirêderketî! Ezê heta kengê bi we re bim, heta kengê ezê li we sebir bikim? Wî bînin vir ba min.” ¹⁸Îsa li cin hilat û ew jê derket. Di cih de kurik qenc bû.

¹⁹Hingê şagirt bi serê xwe hatin ba Îsa û jê pirsîn: “Ma çima me nikaribû em cin derxin?”

²⁰Wî li wan vegerand: “Ji ber ku baweriya we kême. Bi rastî ez ji we re dibêjim, heke wek liba xerdelê baweriya we hebe, hûn ji vî çiyayî re bêjin: ‘Ji vir here wir,’ ewê here. Tu tişt tune ku ji bo we çênebe. ²¹Lê cinên weha ji bîlî dua û rojiyê bi tişteki din dernakevin.”

Îsa mirin û rabûna xwe ji nû ve diyar dike

²²Gava ku ew bi hev re li Celîlê bûn, Îsa ji wan re got: “Hindik maye ku Kurê Mirov bikeve destê mirovan. ²³Ewê wî bikujin û roja sîsiyan ewê rabe.” Şagirt bi vê yekê gelekî xemgîn bûn.

Baca Perestgehê

²⁴Çaxê ew gihîştin Kefernahûmê, bacgir hatin ba Petrûs û jê pirsîn: “Ma Mamosteyê we baca Perestgehê* nade?” ²⁵Wî got: “Belê, ew dide.”

Dema Petrûs hat malê, pêşî Îsa ji wî re got: “Tu çi difikirî, Şimûn? Padîşahên dinyayê bac û xercê ji kê distînin? Ma ji kurên xwe an ji yên biyanî?” ²⁶Petrûs got: “Ji yên biyanî.” Hingê Îsa ji wî re got: “Wê gavê kur serbest in. ²⁷Lê ji bo ku em dilê wan nehêlin, tu here golê û şewkê xwe biavêje. Masiyê ku pêşî hat, bigire, devê wî veke, tê zîvekî* mezin bibînî. Wî bibe, ji bo min û ji bo xwe bide wan.”

Yê herî mezin kî ye?

18 Wê gavê şagirt hatin ba Îsa û jê pirsîn: “Di Padîşahiya Ezmanan de yê herî mezin kî ye?” ²Wî bangî zarokekî kir, di nav wan de da rawestin ³û got: “Bi rastî ez ji we re dibêjim, heta ku hûn venegirin û nebin wek zarokan, hûn tu car nakevin Padîşahiya Ezmanan. ⁴Ji ber vê yekê, her kesê ku xwe wek vî zarokî nizim bike, di Padîşahiya Ezmanan de yê herî mezin ew e. ⁵Û her kesê ku zarokekî weha bi navê min qebûl bike, ew min qebûl dike. ⁶Lê her kesê ku bibe sedemê jirêderketina yekî ji van biçûkên ku bawerî bi min anîne, ji bo wî çêtir e ku beraşekî mezin bi stûyê wî ve bê daleqandin û bikeve binê deryayê.

Jirêderketin

⁷“Wey li serê dinyayê, ji ber sedemên jirêderketinê! Divê sedemên jirêderketinê hebin, lê wey li wî mirovî ku ji vê yekê re dibe sedem. ⁸Heke destê te an lingê te dibe sedemê jirêderketina te, wî jêke û ji xwe biavêje. Ji bo te çêtir e ku tu bê dest an bê ling bikevî jiyanê, ne ku bi herdu dest û bi herdu lingên xwe ve tu bêyî avêtin nav agirê herheyî. ⁹Û heke çavê te dibe sedemê jirêderketina te, wî derxe û ji xwe biavêje. Ji bo te çêtir e ku tu bi çavekî bikevî jiyanê, ne ku bi herdu çavan ve tu bêyî avêtin nav agirê dojhê*.

Mesela miya windabûyî

¹⁰“Hay ji xwe hebin û ji van biçûkan yekî kêmbênin. Çimkî ez ji we re dibêjim ku milyaketên wan li ezmanan hergav li rûyê Bavê min ê li ezmanan dinihêrin. ¹¹Ji ber ku Kurê Mirov hat, yê windabûyî rizgar bike.

¹²“Gelo hûn çî difikirin? Heke sed miyên mirovekî hebin û yek ji wan riya xwe winda bike, ma ewê not û nehan li çiyê nehêle û neçe li ya windabûyî negere? ¹³Û heke wê bibîne, bi rastî ez ji we re dibêjim, ewê ji wan not û nehên ku riya xwe winda nekirine bêtir bi wê şa bibe. ¹⁴Bi vî awayî Bavê we yê li ezmanan jî naxwaze ku yek ji van biçûkan winda bibe.

Birayê ku gunehan dike

¹⁵“Heke birayê te li hember te guneh bike, here û gava ku hûn herdu bi tenê ne, sûcê wî nîşanî wî bide. Heke ew li te guhdarî bike te birayê xwe kar kir. ¹⁶Lê heke ew li te guhdarî neke, kesek an du kesên din jî bi xwe re bibe, ‘da ku her peyv bi şahidiya dido an sisiyan rast derkeve.’ ¹⁷Lê heke wî nexwest guh bide wan jî, ji civîna bawermendan re bêje. Îcar heke wî nexwest li civîna bawermendan jî guhdarî bike, bila êdî ew ji bo te bibe wek yekî pûtperest û bacgir.

¹⁸“Bi rastî ez ji we re dibêjim, hûn her çi li ser rûyê erdê girêdin, ewê li ezman jî bê girêdan. Û hûn her çi li ser rûyê erdê vekin, ewê li ezmanan jî bê vekirin. ¹⁹Cardin ez ji we re dibêjim ku li ser rûyê erdê, dido ji we li ser her tiştê ku hûn dixwazin, bibin yek, wê ew ji aliyê Bavê min ê li ezmanan ve ji we re çêbibe. ²⁰Çimkî li ku derê dido an sisê bi navê min werin ba hev, li wir ez jî di nav wan de me.”

Mesela xulamê bêrehm

²¹Hingê Petrûs hat ba Îsa û jê re got: “Ya Xudan, gava ku birayê min li hember min guneh bike, divê ez çend caran li wî bibihûrim? Ma heta heft caran?” ²²Îsa bersîva wî da: “Ez ji te re dibêjim, ne heta heft caran, lê heta heftê caran heft. ²³Ji ber vê yekê Padîşahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Padîşahek hebû ku xwest hesab bi xulamên xwe re bibîne. ²⁴Gava ku padîşah dest bi hesab kir,

yekî ku bi deh hezar telantî* deyndarê wî bû, anîn ba wî. ²⁵Ji ber ku nikaribû deynê xwe bide, axayê wî emir kir ku ew, jina wî, zarokên wî û hemû hebûna* wî bên firotin û deynê wî bê dayîn. ²⁶Xulam xwe avêt ber lingên wî, jê lava kir û got: 'Li min sebir bike, ezê hemû deynê xwe bidim.' ²⁷Dilê axa bi wî şewitî, ew berda û li deynê wî jî bihûrt.

²⁸"Îcar gava ku xulam derket derve, wî hevalekî xwe yê xulam dît ku bi sed zîvî deyndarê wî bû. Wî bi pêsîra wî girt, şidand û got: 'Deynê min ê ku li te ye bide.' ²⁹Hevalê wî yê xulam xwe avêt ber lingên wî û jê lava kir û got: 'Li min sebir bike, ezê deynê xwe bidim.' ³⁰Lê wî nexwest, çû û heta ku wî deynê xwe da ew avêt girtîgehê.

³¹"Gava ku hevalên wî yên xulam ev yek dîtin, gelekî xemgirtî bûn, rabûn çûn ba axayê xwe û hemû tiştên bûyî jê re gotin. ³²Hingê axa xulam gazî ba xwe kir û jê re got: 'Hey xulamê xerab! Ji ber ku te ji min lava kir, ez li hemû deynê te bihûrîm*.' ³³Çawa ku ez li te hatim rehmê, ma ne diviya ku tu jî li hevalê xwe yê xulam bihatayî rehmê?' ³⁴Axayê wî hêrs bû û ew da destê cefakeran, heta ku ew hemû deynê xwe bide.

³⁵"Heke her yek ji we ji dil li birayê xwe nebihûre, wê Bavê min ê li ezman jî bi vî awayî li we bike."

Hînkirina li ser jinberdanê

19 Gava ku Îsa gotina xwe tamam kir, hingê ji Celîlê derket û derbasî herêma Cihûstanê ya aliyê

din ê Çemê Urdunê bû. ²Elaletên mezin li pey wî çûn û wî ew li wir qenc kirin.

³Ji Fêrisiyan hinek ji bo ku wî biceribînin nêzîkî wî bûn û jê pirsîn: “Ma dibe ku bi her sedemî mêr jina xwe berde?” ⁴Îsa bersîva wan da û got: “Ma we nexwendiyê ku Afirandar di destpêkê de ‘nêr û mê ew afirandin’ ⁵û got: ‘Ji ber vê yekê mêr wê dê û bavê xwe berde, bi jina xwe re bibe yek û herdu jî wê bibin bedenek.’ ⁶Wusa ku êdî ew ne du kes in, lê bedenek in. Ji ber vê yekê yên ku Xwedê ew kirine yek, bila mirov wan ji hevdû veneqetînin.” ⁷Hingê Fêrisiyan pirsî: “Naxwe çima Mûsa emir kir ku mêr kaxeza jinberdanê bide jina xwe û wê berde?” ⁸Îsa li wan vegerand û got: “Ji ber serhişkiya we Mûsa destûr da we ku hûn jinên xwe berdin. Lê belê di destpêkê de ne weha bû. ⁹Ez ji we re dibêjim, kî ku ji zînayê pê ve bi sedemekî din jina xwe berde û bi yeka din re bizewice, zînayê dike.”

¹⁰Şagirtan ji Îsa re got: “Heke rewşa navbera jin û mêr bi vî awayî be, çêtir e ku nezewicin.” ¹¹Wî ji wan re got: “Her kes nikare vê gotinê qebûl bike, bi tenê yên ku ji wan re hatiye dayîn dikarin qebûl bikin. ¹²Çimkî hin hene ji zikmakî nemêr in, hin hene ji aliyê mirovan ve tînin nemêrkirin û hin jî hene ku di ber Padîşahiya Ezmanan de xwe nemêr dikin. Yê ku dikare vê qebûl bike, bila qebûl bike.”

Îsa zarokan pîroz dike

¹³Hingê zarok anîn ba Îsa, da ku destê xwe

deyne ser wan û ji bo wan dua bike. Îcar şagirtan li yên ku ew anîn hilat. ¹⁴Lê Îsa got: “Bihêlin, bila zarok bên ba min û pêşiyê li wan negirin, çimkî Padîşahiya Ezmanan ji yên weha re ye.” ¹⁵Û wî destê xwe danî ser wan û ji wê derê çû.

Xortê dewlemend li jiyana herheyî digere

¹⁶Îcar mirovek nêzîkî Îsa bû û jê pirsî: “Ya Mamoste, divê ez çi qencyê bikim, da ku ez jiyana* herheyî bi dest bixim?” ¹⁷Îsa lê vegerand û got: “Tu çima li ser qencyê ji min dipirsî? Bi tenê Yek heye ku qenc e. Lê heke tu dixwazî bikevî jiyane, emiran bîne cih.” ¹⁸Yê xort jê pirsî: “Kîjanan?” Îsa lê vegerand: “Nekuje, zînayê neke, nedize, şahidiya derewîn nede, ¹⁹qedirê dê û bavê xwe bigire û ji cîranê xwe hez bike wek ku tu ji xwe hez dikî.” ²⁰Yê xort jê re got: “Min ev tişt hemû anîne cih. Divê êdî ez çi bikim?” ²¹Îsa bersîva wî da: “Heke tu dixwazî bêkêmahî bî, here, çi tiştê te heye bifiroşe, li belengazan belav bike, hingê wê li ezmanan xezîna te hebe. Û were, bikeve pey min.” ²²Gava ku yê xort ev peyv bihîst bi xemgînî çû, çimkî gelek mal û milkê wî hebû.

²³Hingê Îsa ji şagirtên xwe re got: “Bi rastî ez ji we re dibêjim, ji bo dewlemendekî ketina Padîşahiya Ezmanan zehmet e. ²⁴Dîsa ez ji we re dibêjim, derbasbûna devê di qula derziyê re ji ketina mirovê dewlemend a Padîşahiya Ezmanan hêsanîtir e.” ²⁵Gava ku şagirtan ev bihîst gelek

şaş man û wan pirsî: “Heke weha be kî dikare rizgar bibe?” ²⁶Îsa li wan nihêrt û got: “Li ba mirovan ev nabe, lê li ba Xwedê her tişt bibe.”

²⁷Hingê Petrûs li Îsa vegerand û got: “Va ye me her tişt hişt û em li pey te hatin. Îcar wê ji bo me çi hebe?” ²⁸Wî ji wan re got: “Bi rastî ez ji we re dibêjim, di nûbûna hemû tiştan de, çaxê ku Kurê Mirov li ser textê xwe yê rûmetê rûne, hûn ên ku li pey min hatine jî hûnê li ser diwanzdeh textan rûnin û li diwanzdeh êlên Îsraêl hukum bikin. ²⁹Her kesê ku di ber navê min de dev ji xanî, bira û xwişk, dê û bav, zarok û zeviyên xwe berdaye, wê sed qatî li wan bistîne û jiyana herheyî par bistîne. ³⁰Lê gelek ên pêşî wê bibin ên paşî û yên paşî wê bibin ên pêşî.”

Mesela paleyên rêz

20 “Padîşahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Malxweyekî malê hebû, ku serê sibê zû derket, ji bo ku paleyan bigire, da ku di nav rezê wî de bixebitin. ²Ew ji bo rojê bi zîvekî bi paleyan re li hev hat û ew şandin nav rezê xwe.

³“Saet li dora sisiyan ew derket û li meydana sūkê kesên din ên bêkar rawestayî dîtin. ⁴Wî ji wan re got: ‘Hûn jî herin di rezê min de bixebitin û heqê we çi be ezê bidim.’ ⁵Ew jî rabûn û çûn. Dîsa ew li dora nîvro û saet sisiyan derket û eynî tişt kirin. ⁶Saet li dora pêncan jî derket, hinekên din jî dîtin ku li wir radiwestan. Wî ji wan re got: ‘Çima hûn hemûyê rojê li vir disekinîn û tişteki nakin?’ ⁷Wan bersîv da: ‘Çimkî tu kesî em bi

paletî negirtin.’ Wî ji wan re got: ‘Hûn jî herin nav rêz.’

⁸“Gava ku bû êvar, xwediyê rêz ji serkarê xwe re got: ‘Gazî paleyan bike û ji yên paşî dest pê bike heta yên pêşî heqê hemûyan bide.’ ⁹Paleyên ku piştî nîvro li dor saet pêncan hatibûn girtin, hatin û her yekî zîvek stand. ¹⁰Îcar gava ku yên pêşî hatin, wan goman kir ku wê bêtir bistînin. Lê her yekî ji wan jî zîvek stand. ¹¹Çaxê ku perê xwe standin, dest pê kirin, ji malxwê malê gazin kirin ¹²û gotin: ‘Evên ku paşiyê hatin, tenê saetekê xebitîn, lê te em ên ku hemû giraniya rojê û germiya wê kişandin, bi wan re yek girtin.’ ¹³Lê malxwê malê ji yekî ji wan re got: ‘Heval, ez li te neheqiyê nakim. Ma tu bi min re bi zîvekî li hev nehatî? ¹⁴Rahêje heqê xwe û here. Ez dixwazim bi qasî ku min da te, bidim ê paşî jî. ¹⁵Ma heqê min tune ku ez çî bixwazim, ez bi malê xwe bikim? An tu çavnebariya camêriya min dikî?’

¹⁶“Bi vî awayî wê yên paşî bibin ên pêşî û yên pêşî bibin ên paşî.”

Îsa cara sisiyan mirin û rabûna xwe diyar dike

¹⁷Gava ku Îsa hildikişiya Orşelîmê, wî diwanz-deh şagirtên xwe dan aliyekî û di rê de ji wan re got: ¹⁸“Va ye em hildikişin Orşelîmê. Kurê Mirov wê bê dayîn destê serekên kahînan û Şerîet-zanan. Ewê hukumê mirinê li ser wî bidin ¹⁹û bidin destê miletan, da ku tinazên xwe bi wî

bikin, bidin ber qamçıyan û wî xaç bikin. Û roja sisiyan ewê ji nav miriyan rabe.”

Daxwaza diya kurên Zebedî

²⁰Hingê diya kurên Zebedî bi du kurên xwe re nêzîkî Îsa bû, li ber wî çû ser çokan û ji wî xwest ku tişteki ji bo wê bike. ²¹Îsa ji wê pirsî: “Tu çi dixwazî?” Wê jî got: “Emir bike ku herdu kurên min, di Padîşahiya te de yek li milê te yê rastê, yê din li milê te yê çepê rûne.” ²²Îsa bersîv da û got: “Hûn nizanin ku hûn çi dixwazin. Ma hûn dikarin ji wê kasa ku ezê vexwim, vexwin?” Wan got: “Em dikarin.” ²³Îsa ji wan re got: “Bi rastî hûnê ji kasa min vexwin, lê rûniştandina li milê min ê rastê û çepê ne di destê min de ye. Ev ji bo wan e ku ji aliyê Bavê min ve ji wan re hatiye amadekirin.”

²⁴Çaxê her deh şagirtan ev yek bihîst, li herdu birayan hêrs bûn. ²⁵Lê Îsa ew gazî ba xwe kirin û got: “Hûn dizanin ku serekên miletan serdestiyê li wan dikin û giregirên wan jî hukumdariya xwe li ser wan dikin. ²⁶Lê di nav we de wê ne weha be. Di nav we de, her kesê ku bixwaze bibe yê mezin, bila bibe xizmetkarê we. ²⁷Û di nav we de her kesê ku bixwaze bibe yê pêşî, bila bibe xulamê we. ²⁸Çawa ku Kurê Mirov jî nehatiye ku jê re xizmet bê kirin, lê hatiye ku xizmetê bike û di ber gelean de canê xwe berdêl bide.

Çavê du koran dibîne

²⁹Gava ku ew ji bajarê Erîhayê derdiketin, elaleteke mezin li pey Îsa çû. ³⁰Du mirovên kor li kêleka rê rûdiniştin. Çaxê bihîstin Îsa di wê derê re derbas dibe, qîriyan û gotin: “Ya Xudan, Kurê* Dawid, li me were rehmê!”

³¹Elaletê li wan hilat, da ku dengê xwe bibirin, lê ew bêtir qîriyan û gotin: “Ya Xudan, Kurê* Dawid, li me were rehmê!” ³²Îsa rawesta, gazî wan kir û got: “Hûn ji min çi dixwazin ku ez ji bo we bikim?” ³³Wan bersîv da û got: “Ya Xudan, bila çavên me bibînin.” ³⁴Dilê wî bi wan şewitî û destê xwe danî ser çavên wan. Di cih de çavên wan dîtî û li pey Îsa çûn.

Îsa bi rûmet dikeve Orşelîmê

21 Gava ku ew nêzîkî Orşelîmê bûn û hatin Beytfacê li ba Çiyayê Zeytûnê, Îsa du şagirtên xwe şandin û ²ji wan re got: “Herin gundê pêşberî xwe, hema hûnê li wir kereke girêdayî ya bi dehşik* bibînin. Wan vekin û ji min re bînin. ³Heke kesekî tişteke ji we re got, jê re bêjin: ‘Ew ji Xudan re lazim in û ewê zû wan bi şûn de bişîne.’”

⁴Ev wusa çêbû, da ku ev gotina pêxember were cih:

⁵“Ji xelkê Siyonê* re bêjin:

‘Va ye Padîşahê te

Bi nefsbîçûkî li kerê siwarbûyî,

Li dehşikê*, heta li dehşikê kerê siwarbûyî

tê ba te.’”

⁶Şagirt çûn û wek ku Îsa ji wan re gotibû kirin.
⁷Wan ker û dehşik anîn, cilên xwe danîn ser wan
 û Îsa siwar bû. ⁸Piraniya elaletê cilên xwe li ser
 rê raxistin. Hinekên din jî ji daran çiqil birîn û
 avêtin ser rê. ⁹Elaleta ku li pêşiya wî diçû û yên
 ku li pey dihatin weha diqîriyan û digotin:

“Hosanna* ji Kurê Dawid re!

Yê ku bi navê Xudan tê pîroz* e!

Li bilindahiyên herî jorîn Hosanna!”

¹⁰Gava Îsa kete Orşelîmê, tevahiya bajêr hejiya
 û gotin: “Ev kî ye?” ¹¹Elaletê bersîv da: “Ev Îsa
 pêxember e! Ji bajarê Nisreta Celîlê ye.”

Îsa Perestgehê paqij dike

¹²Îsa ket Perestgehê* û hemûyên ku li wê derê
 kirîn û firotin dikirin, avêtin derve. Maseyên
 pereguhêran û kursiyên kevokfiroşan gêr* kirin.
¹³Wî ji wan re got: “Di Kitêba Pîroz* de hatiye
 nivîsîn: ‘Wê ji mala min re mala dua bê gotin’. Lê
 hûn wê dikin ‘şkefta rêbiran*’.”

¹⁴Li Perestgehê kor û şil û şeht anîn ba wî û wî
 ew qenc kirin. ¹⁵Lê gava ku serekên kahînan û
 Şerîetzanan karên nedîtî yên ku Îsa dikirin dîtîn
 û dengê zarokan bihîstin ku di Perestgehê de
 digotin: “Hosanna ji Kurê Dawid re!”, hêrs bûn
¹⁶û gotin: “Ma tu nabihîzî ku ev zarok çi dibêjin?”
 Îsa li wan vegerand û got: “Belê, ma we ev qet
 nexwendîye? ‘Te ji devê zarokên biçûk û yên li
 ber şîr şikir deranî.’” ¹⁷Wî ew li wir hiştin û ji
 bajêr derket, çû Beytanyayê û şev li wir borand.

Dara hêjîrê

¹⁸Serê sibê zû gava ku Îsa vedigeriya bajêr ew birçî bû. ¹⁹Li kêleka rê dareke hêjîrê dît û nêzîkî wê bû, lê ji pelan pê ve tişteke bi wê ve nedît. Hingê wî ji darê re got: “Bila careke din êdî tu car tu ber nedî!” Dara hêjîrê di cih de hişk bû.

²⁰Gava ku şagirtan ev yek dît, şaş man û gotin: “Ma dara hêjîrê çawa di cih de hişk bû?” ²¹Îsa li wan vegerand û got: “Bi rastî ez ji we re dibêjim, heke baweriya we hebe û hûn nekevin şikê, hûn ne bi tenê dikarin tiştên ku bi dara hêjîrê bûye bikin, lê hûn dikarin ji vî çiyayî re bêjin: ‘Ji cihê xwe rabe û xwe biavêje deryayê’ û ewê bibe.

²²Gava ku hûn bawer bikin, hûn bi dua çî bixwazin hûnê bistînin.”

Pirsa li ser desthilatiya Îsa

²³Îsa ketibû Perestgehê û hîn fikir, hingê serekên kahînan û rihsipiyên gel hatin ba wî û jê pirsîn: “Tu bi kîjan desthilatiyê* van tiştan dikî? Û kê ev desthilatî daye te?” ²⁴Îsa li wan vegerand û got: “Ezê jî pirsekê ji we bikim, heke hûn bersîva min bidin, ezê ji we re bêjim ka ez bi kîjan desthilatiyê van tiştan dikim: ²⁵Imadkirina Yûhenna ji ku derê bû? Ma ew ji ezmanan bû an ji mirovan?” Ew di nav xwe de şêwirîn û gotin: “Heke em bêjin: ‘Ji ezmanan e,’ hingê ewê bêje: ‘Naxwe, we çima bawerî bi wî neanî?’ ²⁶Lê heke em bêjin: ‘Ji mirovan e,’ em ji gel ditirsîn, çimkî hemû Yûhenna pêxember dibînin.” ²⁷Wan bersîv

da Îsa û gotin: “Em nizanin.” Hingê wî ji wan re got: “Ez jî ji we re nabêjim ku ez bi kîjan desthilatiyê van tiştan dikim.”

Mesela du kuran

²⁸“Hûn çi difikirin? Du kurên mirovekî hebûn. Ew çû ba yê pêşî û jê re got: ‘Lawo, tu here, îro di nav rêz de bixebite.’ ²⁹Wî got: ‘Ez naçim,’ lê piştîre poşman bû û çû. ³⁰Îcar bav çû ba kurê xwe yê din û eynî tişt jê re got. Wî jî bersîv da û got: ‘Baş e, ezê herim,’ lê ew neçû. ³¹Ji herduyan kîjanî bi daxwaza bavê xwe kir?” Wan bersîv da û got: “Yê pêşî.”

Îsa ji wan re got: “Bi rastî ez ji we re dibêjim, bacgir û fahişeyan jî wê beriya we bikevin Padîşahiya Xwedê. ³²Çimkî Yûhenna hat ku riya rast nîşanî we bide û we bawerî bi wî neanî, lê bacgir û fahişeyan bawerî pê anîn. Piştî ku we ev dît jî hûn poşman nebûn ku baweriyê bi wî binin.

Mesela rezvanan

³³“Guhdariya meseleyeke din bikin: Mirovekî malxwê malê hebû ku rez danî. Wî hawirdora wî sênc kir, li navê mahserek* kola û kelehêk çêkir. Piştîre wî rez bi kirê da rezvanan û çû welatekî din. ³⁴Gava ku çaxê rezçinînê nêzîk bû, wî xulamên xwe şandin ba rezvanan, da ku berê wî bicivînin. ³⁵Rezvanan xulamên wî girtin, li yekî xistin, yek kuştin û yê din jî dane ber keviran. ³⁶Îcar zilam ji cara pêşî bêtir xulam şandin.

Rezvanan eynî tişt anîn serê wan jî. ³⁷Li dawiyê ew rabû û kurê xwe şand û got: 'Ewê ji kurê min re hurmetê bikin.' ³⁸Lê gava ku rezvanan kur dît, ji hevdû re gotin: 'Ev wêris e! Werin, em wî bikujin û bibin xwediyê mîrasa wî.' ³⁹Wan ew girt, avêtin derveyî rêz û kuştin. ⁴⁰Îcar gava ku xwediyê rêz were, ewê çi bi van rezvanan bike?" ⁴¹Wan jî lê vegerand û got: "Ewê wan mirovên neqenc bi awayekî xerab bikuje û rêz bide hinekên wusa ku di çaxê rezçinînê de berê wî bidinê." ⁴²Îsa ji wan re got: "Ma we qet di nivîsînên pîroz* de ev nexwendiyê?"

'Ew kevirê ku hosteyan nexwest,

Bû kevirê serê rikin*.

Ev ji aliyê Xudan ve çêbû,

Û ev li ber çavê me karekî ecêb e!

⁴³"Ji ber vê yekê ez ji we re dibêjim ku wê Padîşahiya Xwedê ji we bê standin û ji miletekî wusa re bê dayîn, yê ku berê wî bigihîne. ⁴⁴Kî ku bi ser vî kevirî de bikeve ewê perçe perçe bibe û ev kevir bi ser kê de bikeve ewê wî hûrhûr bike."

⁴⁵Gava ku serekên kahînan û Fêrisiyan ev mesele bihîst, wan fêm kir ku ew li ser wan dibêje. ⁴⁶Ew li riya girtina wî geriyabin jî, ji elaletan tirsîyan, çimkî wan ew pêxember didît.

Mesela dawetê

22 Îsa cardin bi mesele ji wan re peyivî û got: ²"Padîşahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Padîşahêkî ji bo kurê xwe dawet amade kir. ³Wî xizmetkarên xwe şandin ba wan ên ku ji bo

dawetê hatine vexwendin, lê wan nexwest ku bân. ⁴Piştire wî hin xizmetkarên din şandin û got: ‘Ji yên ku hatine vexwendin re bêjin ku min şîva xwe amade kiriye: Conega û dewarên min ên dermale hatine serjêkirin û hemû tişt amade ye. Kerem bikin, werin dawetê.’ ⁵Lê belê wan qet bala xwe nedayê, lêxistin û çûn. Yek çû zeviya xwe, yê din çû bazirganiya xwe. ⁶Yên mayî jî xizmetkarên wî girtin, li wan xistin û ew kuştin. ⁷Padîşah hêrs bû. Wî leşkerên xwe şandin, ev mêrkujên ha kuştin û bajarê wan şewitand. ⁸Piştire wî ji xizmetkarên xwe re got: ‘Dawet amade ye, lê yên vexwendî ne hêja bûn. ⁹Herin serê kuçeyan û her kesê ku we dît, wan bangî dawetê bikin.’ ¹⁰Hingê xizmetkar derketin kuçeyan, qenc û xerab, her kesên ku dîtin civandin û eywana dîlanê bi vexwendiyên tije bû.

¹¹“Lê gava ku padîşah çû hindur da ku vexwendiyên bibîne, mirovek dît ku cilên dawetê li xwe nekiribû. ¹²Hingê wî jê pirsî û got: ‘Heval, bê cilên dawetê ma çawa tu ketî vir?’ Zimanê wî negeriya. ¹³Li ser vê yekê padîşah ji xizmetkaran re got: ‘Dest û lingên wî girêdin û wî biavêjin derve, nav tariyê. Li wir wê bibe girîn û qirçîna diranan.’

¹⁴“Çimkî yên ku hatine bangkirin pir in, lê yên ku hatine hilbijartin hindik in.”

Baca Qeyser

¹⁵Hingê Fêrisî derketin û bi hev şewirîn, ka wê çawa wî bi peyva wî bixin xefikê. ¹⁶Wan şagirtên xwe û alîgirên Hêrodês şandin ba wî û gotin: “Ya

Mamoste! Em dizanin ku tu mirovekî rast î û riya Xwedê bi rastî hîn dikî. Tu cihêtiyê naxî nav mirovan, çimkî tu li rûyê mirovan nanihêrî. ¹⁷Îcar ji me re bêje ka tu çawa dibînî? Ma dibe ku mirov bacê bide Qeyser an na?”

¹⁸Ji ber ku Îsa bi niyetxerabiya wan dizanibû, got: “Hey durûno! Çima hûn min diceribînin? ¹⁹Ka perê bacê nîşanî min bidin!” Wan zîvek ji wî re anî ²⁰û wî ji wan pirsî: “Ev nivîs û ev resm ên kê ne?” ²¹Wan got: “Yên Qeyser in.” Hingê Îsa ji wan re got: “Wê gavê tiştên Qeyser bidin Qeyser û tiştên Xwedê jî bidin Xwedê.” ²²Gava ku wan ev bihîst şaş man, dev ji wî berdan û çûn.

Pirsa rabûna miriyan

²³Eynî rojê Sadûqiyên ku digotin vejîna miriyan tune, hatin ba Îsa ²⁴û jê pirsîn: “Ya Mamoste, Mûsa got: ‘Heke zilamek ku zarokên wî nebin bimire, divê birayê wî jina wî bîne û warê birayê xwe şîn bike.’ ²⁵Îcar li ba me heft bira hebûn. Yê pêşî jin anî û mir. Ji ber ku zarokên wî çênebûn, jina xwe ji birayê xwe re hişt. ²⁶Eynî tişt hate serê yê dido û yê sisiyan jî, heta yê heftan hemû mirin. ²⁷Piştî hemûyan jin jî mir. ²⁸Îcar roja* vejîna miriyan, wê ew jin bibe ya kê? Çimkî hemû jî bi wê jinê re zewicîbûn!”

²⁹Îsa li wan vegerand û got: “Hûn ji rê derketine, ji ber ku hûn bi nivîsînên pîroz* û pêkarîna Xwedê nizanin. ³⁰Piştî vejîne ew ne jinê tînin û ne jî mêr dikin; çimkî wê bibin wek milyaketên ezmanan. ³¹Ma we nexwendiyê ku li ser vejîne

Xwedê ji we re çi dibêje? ³²‘Ez Xwedayê Birahîm, Xwedayê Îshaq û Xwedayê Aqûb im.’ Ew ne Xwedayê miriyan, lê Xwedayê zindiyan e.”

³³Gava ku elaletê ev yek bihîst li hînkirina wî gelek şaş ma.

Emirê herî mezin

³⁴Çaxê Fêrisiyan bihîst ku Îsa devê Sadûqiyan girtiye, li hev civiyan. ³⁵Ji nav wan yekî ku bi Şerîetê dizanibû ew ceriband û pirsî: ³⁶“Mamoste, di Şerîetê* de emirê herî mezin kîjan e?” ³⁷Îsa lê vegerand û got: “Ji Xudan Xwedayê xwe bi hemû dilê xwe, bi hemû canê xwe û bi hemû hişê xwe hez bike. ³⁸Emirê pêşî û mezin ev e. ³⁹Yê diduyan jî wek vî ye: Ji cîranê xwe jî wek xwe hez bike. ⁴⁰Hemû Şerîet û pêxember li ser bingeha van herdu emiran in.”

Mesîh kurê kê ye?

⁴¹Gava ku Fêrisî li hev civiyabûn Îsa ji wan pirsî: ⁴²“Hûn li ser Mesîh* çi difikirin? Ew kurê kê ye?” Wan lê vegerand û gotin: “Ew kurê* Dawid e.” ⁴³Îsa ji wan re got: “Naxwe çawa Dawid bi saya Ruh ji wî re ‘Xudan’ dibêje û dibêje:

⁴⁴‘Xudan ji Xudanê min re got:

Li milê min ê rastê rûne

Heta ku ez dijminên te

bikim bin lingên te.’

⁴⁵“Heke Dawid ji wî re dibêje ‘Xudan,’ çawa ew dibe kurê wî?” ⁴⁶Tu kesî nikaribû peyvekê bêje.

Û ji wê rojê bi şûn de tu kesî newêribû pirsek jê bikira.

Durûtiya Fêrisî û Şerîetzanan

23 Piştîre Îsa ji elaletê û ji şagirtên xwe re got:
²“Şerîetzan û Fêrisî li ser kursiyê Mûsa rûdinin.
³Ji ber vê yekê her tiştên ku ji we re dibêjin bikin û bînin cih. Lê li gor kirinên wan nekin, çimkî ew dibêjin û nakin; ⁴barên giran û hilgirtina wan zehmet girêdidin û datînin ser piştî mirovan, lê ew bi xwe naxwazin ji bo rakirina wan baran fîliya xwe jî bileqînin.

⁵“Hemû tiştên ku dikin ji bo dîtina mirovan e. Bazbendên* xwe pehn dikin û rêşiyên* xiftanên xwe dirêj dikin. ⁶Di ziyafetan de ji cihên jorîn, li kinîştan jî ji kursiyên pêşî hez dikin. ⁷Hez dikin ku di sûkan de silav li wan bê kirin û ji aliyê xelkê ve jî bi awayê ‘Ya Mamoste’ bînin gazîkirin. ⁸Lê bila ji we re nebêjin ‘Mamoste,’ çimkî Mamosteyê we yek e û hûn hemû bira ne. ⁹Û li ser rûyê erdê ji tu kesî re nebêjin ‘Bavo,’ çimkî Bavê we yek e, Bavê ezmanî ye. ¹⁰Ne jî bila kes ji we re bêje ‘Rêber,’ çimkî Rêberê we yek e, Mesîh e. ¹¹Di nav we de yê herî mezin bila bibe xizmetkarê we. ¹²Çimkî her kesê ku xwe bilind bike wê nizim bibe û her kesê ku xwe nizim bike ewê bilind bibe.

¹³“Wey li we hûn Şerîetzan û Fêrisîno! Hûn durûno! Hûn Padîşahiya Ezmanan li ber mirovan digirin. Hûn bi xwe nakevinê û ne jî hûn dihêlinên ku dixwazin bikevinê, derbas bibin. ¹⁴Wey li

we hûn Şerîetzan û Fêrisîno! Hûn durûno! Hûn malên jinebiyan dadîqurtînin û ji bo ku hûn bên dîtîn, hûn duayên dirêj dikin. Ji ber vê yekê wê hukumê we girantir be.

¹⁵“Wey li we hûn Şerîetzan û Fêrisîno! Hûn durûno! Hûn behr û bejê li hev didin, da ku hûn yekî binin ser baweriya xwe, lê gava ku we ew anî jî hûn du caran ji xwe bêtir wî dikin kurê dogehê.

¹⁶“Wey li we hûn rêberên kor! Hûn dibêjin: ‘Heke yek bi Perestgehê sond bixwe, ne tiştek e, lê heke yek bi zêrê Perestgehê sond bixwe, divê ew sonda xwe bine cih.’ ¹⁷Hey bêhişên kor! Kîjan meztir e? Zêr an Perestgeha ku zêr pîroz dike?

¹⁸Dîsa hûn dibêjin: ‘Heke yek bi gorîgehê* sond bixwe tiştek nabe, lê heke ew bi diyariya li ser gorîgehê sond bixwe, divê ew sonda xwe bine cih.’

¹⁹Hey korno! Kîjan meztir e? Diyarî, an gorîgeha ku diyariyê pîroz dike? ²⁰Ji ber vê yekê her kesê ku bi gorîgehê sond dixwe, hem bi wê û hem jî bi hemûyên ku li ser wê ne sond dixwe. ²¹Û her kesê ku bi Perestgehê sond dixwe, hem bi wê û hem jî bi yê ku di nav wê de ye sond dixwe. ²²Îcar her kesê ku bi ezmên sond dixwe, ew hem bi textê Xwedê û hem jî bi yê ku li ser rûdine sond dixwe.

²³“Wey li we hûn Şerîetzan û Fêrisîno! Hey hûn durûno! Hûn deheka* pûng, catir û kîmyona xwe didin, lê belê hûn tiştên Şerîetê yên hê girîngtir, edalet, rehm û baweriyê dihêlin. Diviyabû ku we ev bikirana û dev ji yên din jî bernedana. ²⁴Hey rêberên kor! Hûn pêşûyê dipalînin, lê devê dadîqurtînin.

²⁵“Wey li we hûn Şerîetzan û Fêrisîno! Hûn durûno! Hûn derveyî tas û sêniyan dişon, lê hindurê wan bi şêlandin û ezperestiyê tije ye.

²⁶Hey Fêrisiyê kor! Pêşî hindurê tas û sêniyan bişo, wê derveyê wan jî paqij bibe.

²⁷“Wey li we hûn Şerîetzan û Fêrisîno! Hey hûn durûno! Hûn wek gorên sipîkirî ne, ku ji derve xweşik xuya dibin, lê hindurê wan tije hestiyên miriyan û hemû tiştên qirêjî ne. ²⁸Bi vî awayî hûn jî ji derve wek ên rast li mirovan xuya dibin, lê ji hindur ve hûn tije durûtî û xerabî ne.

²⁹“Wey li we hûn Şerîetzan û Fêrisîno! Hey durûno! Hûn ji pêxemberan re goran ava dikin û qubên ên rast dixemilînin. ³⁰Û hûn dibêjin: ‘Heke em di dema bav û kalên xwe de bijiyana, meyê bi wan re xwîna pêxemberan nerijanda.’ ³¹Bi vî awayî hûn bi xwe şahidiyê didin ku hûn kurên wan in ku pêxember kuştine. ³²Heke wusa ye, de hûn jî rabin, karê bav û kalên xwe yê nîvrê tamam bikin!

³³“Hey hûn marno! Hûn nifşên koremaran! Hûnê ji hukumê dogehê çawa birevin? ³⁴Ji ber vê yekê, va ye, ez ji we re pêxember, mirovên şehreza û mamosteyan dişînim. Hûnê hinekan ji van bikujin û xaç bikin û yên din jî li kinîştên xwe bidin ber qamçiyên û ji bajarekî biteriqînin bajarê din. ³⁵Bi vî awayî wê hemû xwîna bêşûc, ya ku li ser rûyê erdê hatiye rijandin bikeve stuyê we: Ji xwîna Habîlê rast heta bi xwîna Zekeryayê Kurê Berexya, yê ku we di nav Perestgeh û gorîgehê de kuşt. ³⁶Bi rastî ez ji we re dibêjim, ev tiştên ha hemû wê bînin ser vî nifşî.

Îsa li ser Orşelîmê dilorîne

³⁷“Orşelîm, ey Orşelîm! Tu ya ku pêxemberan dikuje û yên ku ji bo wê hatine şandin dide ber keviran. Min çiqas xwest ku ez zarokên te bicivînim, çawa ku kurk* çîçikên xwe di bin baskên xwe de dicivîne, lê we nexwest. ³⁸Va ye wê mala we li we wêran û vala bimîne. ³⁹Çimkî ez ji we re dibêjim, êdî careke din hûnê min nebînin, heta ku hûn nebêjin: ‘Yê ku bi navê Xudan tê pîroz be!’”

Îsa wêrankirina Perestgehê diyar dike

24 Gava ku Îsa ji Perestgehê derket û diçû, şagirtên wî nêzîkî wî bûn û xwestin ku bala wî bikişînin ser avahiyên Perestgehê. ²Wî ji wan re got: “Hûn van hemûyan dibînin? Bi rastî ez ji we re dibêjim, li vir kevir li ser kevir namîne. Tiştek namîne ku neyê hilweşandin.”

Tengahiyên mezin

³Çaxê Îsa li Çiyayê Zeytûnê rûdinişt, şagirtên wî bi serê xwe hatin ba wî û jê re gotin: “Ji me re bêje, ka ev tişt wê kengê bibin? Wê çi bibe nîşana hatina te û dawiya dinyayê?” ⁴Îsa bersîva wan da û got: “Hay ji xwe hebin, da ku tu kes we nexapîne. ⁵Çimkî wê gelek bi navê min bîn û bêjin: ‘Ez Mesîh im’ û wê gelekan bixapînin. ⁶Hûnê dengê şeran û li ser şeran bibihîzin, lê nebe ku hûn bitirsîn. Tiştên weha divê bibin, lê

hê dawî nehatiye. ⁷Milet wê li hember miletan, padîşahî li hember padîşahiyan rabin. Û wê li hin cihan xela û erdhejîn çêbibin. ⁸Lê ev tiştên ha hemû destpêka janan in.

⁹“Hingê wê we bigirin, bidin tengahiyê û bikujin. Ji ber navê min wê hemû milet ji we nefret bikin. ¹⁰Wê gavê wê gelek ji rê derkevin, hevdû bidin dest û ji hev nefret bikin. ¹¹Û wê gelek pêxemberên derewîn derkevin û gelesan ji rê derxin. ¹²Bi zêdebûna xerabiyê wê hezkirina gelesan sar bibe. ¹³Lê yê ku heta dawiyê ragire ewê rizgar bibe. ¹⁴Û ev Mizgîniya Padîşahiye wê li hemû dinyayê bi şahidî li tevahiya miletan bê belavkirin û hingê wê dawî bê.

Felaketa mezin

¹⁵“Çawa ku Daniyel pêxember dibêje, gava ku we tiştê heram ê ku xerakirinê tine li cihê pîroz rawestayî dît — bila xwendevan fêhm bike — ¹⁶hingê yê ku li Cihûstanê ne bila birevin çiyar. ¹⁷Bila yê ku li ser banî ye neyê xwarê û tişteki ji hindur hilnede. ¹⁸Bila yê li nav zeviyê jî venegere ku ebayê xwe hilde. ¹⁹Lê wey li wan ên ku di wan rojan de bizaro ne û dimêjin! ²⁰Dua bikin ku reva we nekeve zivistanê an roja* Şemiyê. ²¹Çimkî wê tengahiyeke wusa mezin çêbibe, ku ji destpêka dinyayê ve tişteki weha çênebûye û tu car çênabe jî. ²²Heke ew roj nehatana kurtkirin, tu kes rizgar nedibû, lê ji bo xatirê yê bijartî wê ew roj bê kurtkirin. ²³Di wê demê de heke yek ji we re bêje: ‘Va ye Mesîh li vir e!’ an jî: ‘Wa ye ew li

wir e!' bawer nekin. ²⁴Çimkî wê mesîhên derewîn û pêxemberên derewîn derkevin, nîşan û karên mezin raber bikin, ku bibe ewê bijartiyên jî ji rê derxin. ²⁵Va ye min ji pêşî ve ev ji we re got. ²⁶Îcar heke yek ji we re bêje: 'Va ye Mesîh li çolê ye!' dernekevin derve, an bêje: 'Va ye li oda hindur e!' bawer nekin. ²⁷Çawa ku birûsk ji Rojhilat diavêje û heta Rojava ronahî dike, wê hatina Kurê Mirov jî bi vî awayî be. ²⁸Kelaş li ku derê be, wê teyrên kelaşan li wê derê bicivin.

Vegerîna Kurê Mirov

²⁹"Di pey tengahiya wan rojan de, di cih de,
 'Roj wê tarî bibe
 û heyv ronahiya xwe nade.
 Stêr wê ji ezmanan bikevin
 û rojgêranên* ezmanan ji riya xwe
 derkevin.'

³⁰Hingê wê nîşana Kurê Mirov li ezmên xuya bibe û wê hemû milletên li ser erdê li xwe bixin. Ewê bibînin ku Kurê Mirov bi hêz* û rûmeta mezin li ser ewrên ezmên tê. ³¹Ewê milyaketên xwe bi boriya dengbilind bişîne û milyaket wê bijartiyên wî ji çar enîşkan, ji aliyekî ezmên heta aliyê din ê ezmên bicivînin.

Dara hêjîrê

³²"Îcar ji dara hêjîrê vê dersê hîn bibin: Çaxê ku çiqilên wê dibişkivin û pelên wê şîn dibin, hûn dizanin ku havîn nêzîk e. ³³Bi vî awayî, gava

ku hûn jî van hemû tiştan dibînin, bizanin ku ew nêzîk e, li devê derî ye. ³⁴Bi rastî ez ji we re dibêjim, heta ku ev tiştên ha hemû çênebin ev nîş nabihûre. ³⁵Wê erd û ezman bibihûrin, lê gotinên min tu car nabihûrin.

Roj û saeta ku bi tenê Xwedê dizane

³⁶“Lê heçî ew roj û ew saet e, ne milyaketên ezmanan û ne jî Kur, ji Bav pê ve tu kes pê nizane. ³⁷Ka di rojên Nûh de çawa bû, hatina Kurê Mirov jî wê wusa çêbibe. ³⁸Çimkî beriya tofanê, mirovan dixwar û vedixwarin, jin dianîn û mêr dikirin; heta wê roja ku Nûh kete gemiyê, ³⁹wan pê nizanibû ku wê çi bibe, heta ku tofan rabû û ew bi xwe re birin. Wê hatina Kurê Mirov jî bi vî awayî çêbibe. ⁴⁰Hingê du mirov wê li nav zeviyê bin, wê yek bê birin û yek bê hiştin. ⁴¹Du jin wê li ser destar bin, wê yek bê birin û yek bê hiştin.

⁴²“Ji ber vê yekê hişyar bimînin, çimkî hûn nizanin Xudanê we wê kîjan rojê bê. ⁴³Lê vê yekê bizanin: Heke malxwê malê bizaniya ku bi şev çi çaxî diz wê bê, ewê hişyar bima û nedihîşt ku diz bikeve mala wî. ⁴⁴Ji ber vê yekê hûn jî amade bin, çimkî wê Kurê Mirov di saetekê de bê ku hûn nizanin.

Xulamê dilsoz û xulamê xerab

⁴⁵“Xulamê dilsoz û şehreza kî ye? Ewê ku malxwê malê ew li ser xulamên xwe daniye ku

xwarina wan di çaxê wan de bide. ⁴⁶Xwezî bi wî xulamî, gava ku axayê wî bê û wî li ser karê wî bibîne. ⁴⁷Bi rastî ez ji we re dibêjim, ewê wî li ser hemû malê xwe bike berpirsiyar. ⁴⁸Lê heke ew xulamê xerab ji xwe re bêje: 'Wê axayê min bi derengî bikeve' ⁴⁹û dest pê bike li hevalên xwe yên xulam bixe, bi serxweşan re bixwe û vexwe, ⁵⁰wê axayê wî xulamî di wê rojê de bê ku ew ne li hêviya wî ye û di wê saetê de ku ew pê nizane. ⁵¹Wê wî perçe perçe bike û para wî bi durûyan re bide. Li wir wê bibe girîn û qirçîna diranan.

Mesela deh keçên xama

25 "Hingê wê Padîşahiya Ezmanan bimîne vê yekê: Deh keçên xama çirayên xwe hildan û çûn pêşiya zavê. ²Pênc ji wan bêaqil û pênc ji wan şehreza bûn. ³Yên bêaqil rahiştin çirayên xwe, lê bi xwe re dohn hilnedan. ⁴Lê yên şehreza bi çirayên xwe re, di derdanan de dohn jî hildan. ⁵Gava ku zava bi derengî ket, xewê ew hemû girtin û razan.

⁶"Nivê şevê dengê hat: 'Va ye zava tê! Derkevin pêşiya wî!' ⁷Hingê hemû keçên xama rabûn û çirayên xwe amade kirin. ⁸Yên bêaqil ji yên şehreza re gotin: 'Hinek ji dohnê xwe bidin me, çirayên me ditemirin.' ⁹Wan bersîv da û gotin: 'Na, dibe ku têra me û we neke. Çêtir e ku hûn herin ba dohnfiroşan û hinekî ji xwe re bikin.' ¹⁰Lê gava ku ew çûbûn dohn bikin zava hat. Keçên xama yên ku amade bûn bi wî re ketin şahiya dîlanê û derî hat dadan. ¹¹Piştî yên din

hatin û gotin: 'Axa, axa! Derî li me veke!' ¹²Wî li wan vegerand û got: 'Bi rastî ez ji we re dibêjim, ez we nas nakim.'

¹³"Ji ber vê yekê hişyar bin, çimkî hûn ne bi rojê û ne jî bi saetê dizanin."

Mesela telantan

¹⁴"Dîsa Padîşahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Zilamek hebû, gava ku çû welatekî din, gazî xulamên xwe kir û malê xwe spart wan. ¹⁵Wî li gor karîna her yekî ji wan, pênc telant* da yekî, du telant da yekî û telantek jî da yekî. Û derket riya xwe. ¹⁶Yê ku pênc telant standibûn, zû rabû, perê xwe da xebitandin û pêncên din kar kirin. ¹⁷Bi vî awayî yê ku du telant standibûn jî du telantên din kar kirin. ¹⁸Lê yê ku telantek standibû rabû erd kola û pereyê axayê xwe veşart.

¹⁹"Piştî demeke dirêj axayê xulaman vegeriya û bi wan re hesabê xwe kir. ²⁰Yê ku pênc telant standibûn, pênc telantên din jî anîn. Wî got: 'Ezbenî, te pênc telant dabûn min. Binihêre, min pêncên din jî qezenc kirin.' ²¹Axayê wî jê re got: 'Aferim, xizmetkarê qenc û dilsoz! Te di tiştên hindik de dilsoziya xwe nîşan da, ezê te deynim ser gelek tiştan. Were û beşdarî şahiya axayê xwe bibe!'

²²"Yê ku du telant standibûn jî hat û got: 'Ezbenî, te du telant dabûn min; binihêre, min diduyên din jî qezenc kirin.' ²³Axayê wî got: 'Aferim, xizmetkarê qenc û dilsoz! Te di tiştên

hindik de dilsoziya xwe nîşan da, ezê te deynim ser gelek tiştan. Were û beşdarî şahiya axayê xwe bibe!

²⁴“Piştire yê ku telantek standibû hat û got: ‘Ezbenî, min dizanibû ku tu mirovekî hişk î û cihê ku te lê neçandiye tu didirûyî û cihê ku te tov lê nereşandiye tu berhev dikî. ²⁵Îcar ez tirsiyam, ez çûm, min erd kola û telantê te tê de veşart. Ha, ji te re telantê te.’ ²⁶Axayê wî lê vegerand û got: ‘Hey xizmetkarê xerab û tiral! Madem te dizanibû cihê ku min lê neçandiye ez didirûm û cihê ku min tov lê nereşandiye ez berhev dikim? ²⁷Naxwe diviyabû te perê min daniya banqeyê, gava ku ez vegeriyam minê bi fayiza wî ve bistanda. ²⁸Ji bo vê yekê wî telantî ji wî bistînin û bidin wî yê ku deh telantên wî hene. ²⁹Çimkî bi kê re hebe, wê ji wî re bê dayîn û bi ser de zêde bibe. Bi kê re tunebe, ya ku pê re heye jî wê jê bê standin. ³⁰Vî xizmetkarê bêkêr biavêjin tariya derve. Li wir wê bibe girîn û qirçîna diranan.’”

Roja hukumkirinê

³¹“Gava ku Kurê Mirov bi rûmeta xwe ve bê û hemû milyaket pê re, ewê li ser textê xwe yê rûmetê rûne. ³²Hemû millet wê li ber wî bicivin û ewê wan ji hevdû cihê bike, wek ku şivan miyan ji bizinan cihê dike. ³³Ewê miyan bide aliyê xwe yê rastê, bizinan bide aliyê xwe yê çepê. ³⁴Piştire wê Padîşah ji yên li aliyê xwe yê rastê re bêje: ‘Werin, hûn pîrozên Bavê min, wê Padîşahiya ku

ji damezirandina dinyayê ve ji bo we hatiye amade kirin, bistînin. ³⁵Çimkî ez birçî bûm, we xwarin da min; ez tî bûm we av da min; ez xerîb bûm we ez hewandim; ³⁶ez tazî bûm, we ez bi cil kirim; ez nexweş bûm, hûn li min bûn xweyî; ez di zîndanê de bûm, hûn hatin ba min.'

³⁷"Hingê wê yên rast li wî vegerînin û bêjin: 'Ya Xudan, me kengê tu birçî dîtî û tu têr kirî, an kengê tî dîtî û av da te? ³⁸Me kengê tu xerîb dîtî û tu hewandî, an tazî dîtî û tu bi cil kirî? ³⁹Me kengê tu nexweş an di zîndanê de dîtî û em hatin ba te?' ⁴⁰Wê Padîşah bersîvê bide û ji wan re bêje: 'Bi rastî ez ji we re dibêjim, we çî ji yekî ji van birayên min ên herî biçûk re kiribe, we ew ji min re kiriye.'

⁴¹"Piştî wê ji yên li milê xwe yê çepê re jî bêje: 'Ji min dûr bikevin, hûn ên ku nifir lêbûyî, herin agirê herheyî yê ku ji bo Îblîs û milyaketên wî hatiye amadekirin. ⁴²Çimkî ez birçî bûm, we xwarin neda min, ez tî bûm, we av neda min. ⁴³Ez xerîb bûm, we ez nehewandim. Ez tazî bûm, we ez bi cil nekirim. Ez nexweş û di zîndanê de bûm, hûn nehatin ba min.'

⁴⁴"Hingê ewê li wî vegerînin û bêjin: 'Ya Xudan, me kengê tu birçî, an tî, an xerîb, an tazî, an nexweş, an jî di zîndanê de dîtî û me alîkariya te nekir?' ⁴⁵Ewê bersîva wan bide û bêje: 'Bi rastî ez ji we re dibêjim, we çî ji bo yekî ji vanên herî biçûk nekiribe, we ew ji bo min jî nekiriye.'
⁴⁶Îcar evên ha wê herin ezaba herheyî, lê yên rast wê herin jiyana* herheyî."

XAÇKIRINA ÎSA Û VEJÎNA WÎ

Şêwira kuştina Îsa

26 Gava ku Îsa ev hemû peyvên ha anîn serî ji şagirtên xwe re got: ²“Hûn dizanin ku piştî du rojan Cejina* Derbasbûnê ye. Wê Kurê Mirov bidin dest, da ku bê xaçkirin.”

³Hingê serekên kahînan û rihsipiyên gel, li qesra Serokkahîne ku navê wî Qeyafa bû civiyan ⁴û bi hev şêwirîn ku Îsa bi hîle bigirin û wî bikujin. ⁵Lê wan digot: “Bila ne di cejinê de be, da ku di nav xelkê de tevliheviyek çênebe.”

Îsa li Beytanyayê tê rûnkirin

⁶Gava Îsa li Beytanyayê li mala Şimûnê kotî bû, ⁷jinikekê di firaxeke mermerê sipî de rûnekî gelek giranbiha anî. Çaxê Îsa li ser sifrê rûdinişt wê rûn bi serê wî de rijand. ⁸Gava şagirtan ev dît, hêrs bûn û gotin: “Çima ev rûnê ha hat ziyan kirin? ⁹Ev dikaribû bi bihayekî giran bihata firotin û li belengazan bihata belavkirin.”

¹⁰Lê Îsa bi vê yekê dizanibû û ji wan re got: “Çima hûn jinekê diêşînin? Wê ji bo min tiştêkî qenc kir. ¹¹Çimkî wê belengaz hergav di nav we de bin, lê ezê hergav ne di nav we de bim. ¹²Jinikê ev rûnê bîhnxweş bi ser bedena min de rijand, da ku min ji bo veşartinê amade bike. ¹³Bi rastî ez ji we re dibêjim: Ev Mizgînî li ku dera dinyayê bê belavkirin, ew tiştê ku vê jinekê kir jî ji bo bîranîna wê bê gotin.”

Xiyaneta Cihûda

¹⁴Hingê yek ji diwanzdehan, ku jê re Cihûdayê* Îsxeryotî dihat gotin, çû ba serekên kahînan ¹⁵û ji wan pirsî: “Heke ez wî bidim destê we hûnê çi bidin min?” Îcar wan jî sî zîv hijmartin û danê. ¹⁶Ji wê demê bi şûn de Cihûda li keysekê digeriya ku Îsa bide dest.

Bi şagirtan re şîva Cejina Derbasbûnê

¹⁷Di roja pêşî ya Cejina* Nanê Şkeva de şagirt hatin ba Îsa û jê pirsîn: “Tu dixwazî em li ku derê ji te re şîva Cejina* Derbasbûnê amade bikin ku tu bixwî?” ¹⁸Wî li wan vegerand û got: “Herin bajêr, ba filan mirovî û jê re bêjin: ‘Mamoste dibêje: Dema min nêzîk bûye. Ezê Cejina Derbasbûnê bi şagirtên xwe re li mala te pîroz bikim.’” ¹⁹Wek ku Îsa ji wan re gotibû şagirtan kir û şîva Cejina Derbasbûnê amade kirin.

²⁰Gava bû êvar, ew bi diwanzdehan re li ser sifrê rûnişt. ²¹Îcar çaxê ku wan şîv dixwar Îsa got: “Bi rastî ez ji we re dibêjim ku wê yek ji we min bide dest.” ²²Ew gelek xemgîn bûn û dest pê kirin yek bi yek ji wî pirsîn: “Gelo ez im, ya Xudan?” ²³Îsa li wan vegerand û got: “Yê ku bi min re pariyê xwe li firaxê xist, ew e yê ku wê min bide dest. ²⁴Ji xwe Kurê Mirov wê here wek ku li ser wî hatiye nivîsîn. Lê wey li wî mirovî ku Kurê Mirov bide dest! Wê ji bo wî çêtir bûya ku ew nehata dinyayê.” ²⁵Hingê Cihûdayê ku wê ew bida dest, got: “Ya Mamoste! Ma ew kes ez im?”

Îsa bersîv da: “Erê, te bi xwe got.”

Sifra ku Îsa danî

²⁶Gava wan xwarin dixwar, Îsa nan hilda, şikir kir, ew şkand, da şagirtan û got: “Bigirin û bixwin, ev bedena min e.”

²⁷Piştî wî kasek hilda, şikir kir, da wan û got: “Hûn hemû ji vê vexwin. ²⁸Çimkî ev xwîna min a Peymanê* ye ku ji bo lêbihûrtîna gunehan di ber gelekan de tê rijandin. ²⁹Ez ji we re dibêjim: ‘Êdî ez ji vî berê mêwê venaxwim, heta wê roja ku ez di Padîşahiya Bavê xwe de bi we re ji ya nû vexwim.’”

³⁰Piştî ku wan zebûrek strand, derketin Çiyayê Zeytûnê.

Îsa înkarkirina Petrûs ji pêşî ve diyar dike

³¹Hingê Îsa ji wan re got: “Îşev hûnê hemû li ser min dudilî û sist bibin, çimkî hatiye nivîsîn:

‘Ezê li şivên bixim

Û miyên kerî jî wê belav bibin.’

³²“Lê piştî ku ez ji mirinê rabim, ezê beriya we herim Celîlê.” ³³Petrûs lê vegerand û got: “Hemû jî li ser te dudilî û sist bibin, ez tu car dudilî û sist nabim.” ³⁴Îsa bersîva wî da: “Bi rastî ez ji te re dibêjim, hema îşev, berî ku dîk bang bide tê sê caran min înkâr bikî.” ³⁵Petrûs got: “Heke divê ku ez bi te re bimirim jî, ez tu caran te înkâr nakim.” Hemû şagirtan jî weha got.

Li baxçê Gêtşemaniyê

³⁶Hingê Îsa bi şagirtên xwe re çû cihê ku jê re Gêtşemani tê gotin û ji wan re got: “Hûn li vir rûnin, heta ku ez herim dera ha û dua bikim.”

³⁷Wî Petrûs û herdu kurên Zebedî bi xwe re birin û dest pê kir, diltengî û xemeke giran ew girt.

³⁸Hingê wî ji wan re got: “Dilê min gelek teng dibe, ez dikim bimirim. Li vir bin û bi min re hişyar bimînin.”

³⁹Hinekî pêşve çû, xwe deverû avêt erdê û dua kir: “Bavê min, heke dibe bila ev kas ji min derbas bibe. Lê bila ne bi daxwaza min be, bi ya te be.”

⁴⁰Piştî ew veşariya ba şagirtan û ew di xew de dît. Ji Petrûs re got: “Ma we nikaribû hûn saetekê jî bi min re hişyar bimînin? ⁴¹Hişyar bimînin û dua bikin, da ku hûn neyên ceribandin. Erê, ruh bi daxwaz e, lê beden bê hêz e.”

⁴²Cara diduyan ew çû û dua kir: “Bavê min, heke heta ku ez vê kasê venexwim ji min derbasbûna wê nabe, bila daxwaza te bê cih.”

⁴³Îsa veşariya û ew dîsa di xew de dît. Çimkî çavên wan ji xewê diçûn serhev. ⁴⁴Wî ew hiştin, cardin dûr ket, cara sisiyan dua kir û eynî peyv gotin. ⁴⁵Piştî veşariya ba şagirtên xwe û ji wan re got: “Ma hûn hê jî radizin û bîhna xwe vedidin? Va ye saet hat, Kurê Mirov didin destê gunehkaran. ⁴⁶Rabin, em herin. Va ye, yê ku min dide dest nêzîk bû.”

Girtina Îsa

⁴⁷Hê ew dipeyivî Cihûdayê ku yek ji diwanzdehan bû hat. Bi wî re elaletêke mezin a bi şûr û daran hebû. Ev ji aliyê serekên kahînan û rih-sipiyên gel ve hatibûn şandin. ⁴⁸Îcar ê ku ew dida dest bi wan re li ser îşaretekê li hev hatibû: “Ez kê ramûsim ew e, wî bigirin.” ⁴⁹Cihûda sererast hat ba Îsa û got: “Silav li te, ya Mamoste!” û ew ramûsa. ⁵⁰Îsa lê vegerand û got: “Heval, tu ji bo çi hatî, wê bike.” Hingê ew mirov nêzîk bûn, dest avêtin Îsa û ew girtin. ⁵¹Li ser vê yekê, yekî ku bi Îsa re bû, şûrê xwe kişand, ew daweşand xulamê Serokkahîn û guhê wî pekand. ⁵²Hingê Îsa ji wî re got: “Şûrê xwe bixe kalanê wî. Çimkî her kesê ku şûr bikişîne ewê bi şûr bimire. ⁵³Ma tu dibêjî qey ez nikarim gazî Bavê xwe bikim û ew di cih de ji diwanzdeh lejyonan* zêdetir milyaket bixe bin emirê min? ⁵⁴Lê hingê ew nivîsînên* pîroz ên ku dibêjin divê weha bibe, wê çawa bên cih?”

⁵⁵Wê gavê Îsa ji elaletê re got: “Ma ez rêbirek* im ku hûn bi dar û şûran hatine ku min bigirin? Her roj ez li Perestgehê rûdiniştim û min hîn dikir, lê we ez negirtim. ⁵⁶Lê ev hemû çêbûn ku nivîsînên pêxemberan bên cih.” Hingê hemû şagirtan ew hişt û revîyan.

Îsa li ber civîna giregiran

⁵⁷Yên ku Îsa girtin ew birin ba Qeyafayê Serokkahîn. Li wir Şerîetzan û rihsipî civiyabûn. ⁵⁸Petrûs ji dûr ve li pey wî hat, heta hewşa

Serokkahîn. Ew derbasî hindur bû, bi parêzgeran re rûnişt, da ku dawiyê bibîne.

⁵⁹Îcar serekên kahînan û tevahiya civîna giregiran li hember Îsa li şahidiya derewîn digeriyan ku biryara kuştina wî bidin. ⁶⁰Bi ser ku gelek şahidên derewîn derketin jî, ya ku lê digeriyan peyda nekirin. Piştî du şahidên derewîn hatin ⁶¹û gotin: “Vî zilamî got: ‘Ez dikarim Perestgeha Xwedê hilweşînim û di sê rojan de ava bikim.’”

⁶²Hingê Serokkahîn rabû ser lingan û ji Îsa re got: “Ma tu bersîvê nadî? Ev çi şahidî ye ku evên ha li ser te didin?” ⁶³Lê Îsa tu tişt negot. Serokkahîn ji wî re got: “Ez te bi navê wî Xwedayê sax didim sondê, heke tu Kurê* Xwedê Mesîh* î, ji me re bêje.” ⁶⁴Îsa ji wî re got: “Erê, wek ku te got, lê ez ji we re dibêjim: Ji niha û pê ve hûnê bibîniin ku Kurê Mirov li milê rastê yê hêza Xwedê rûniştî û li ser ewrên ezmanan tê.”

⁶⁵Hingê Serokkahîn cilên xwe çirandin û got: “Wî çêr* kir! Êdî çi hewcedariya me bi şahidan heye? Va ye we çêrkirina wî bihîst. ⁶⁶Hûn çi dibêjin?” Wan lê vegerand û gotin: “Ew ê kuştinê ye!”

⁶⁷Wê gavê tif kirin ser çavê wî û ew dan ber kulman. Hinekan jî sîle lê xistin ⁶⁸û gotin: “Ji me re pêxemberîtiyê bike, ey Mesîh! Ka kî bû ku li te xist?”

Petrûs Îsa înkâr dike

⁶⁹Hingê Petrûs li derve, li hewşê rûniştibû. Keçikeke xizmetkar hat ba wî û got: “Tu jî bi Îsayê Celîlî re bûyî.” ⁷⁰Lê wî li ber hemûyan înkâr kir û

got: “Ez nizanim ku tu çi dibêjî.” ⁷¹Piştire ew ber bi deriyê derve çû, li wir keçikeke din ew dît û ji yên li wê derê re got: “Ev zilam bi Îsayê Nisretî re bû.” ⁷²Wî dîsa bi sond înkâr kir û got: “Ez wî nas nakim!” ⁷³Demekê bi şûn de yên ku li wir bûn çûn ba Petrûs û gotin: “Bi rastî tu bi xwe jî yek ji wan î. Çimkî zimanê te te dide dest.” ⁷⁴Hingê wî dest bi nifiran kir, sond xwar û got: “Ez wî mirovî nas nakim!” Di cih de dîk bang da. ⁷⁵Li ser vê yekê peyva ku Îsa gotibû hat bîra Petrûs: “Berî ku dîk bang bide tê sê caran min înkâr bikî.” Hingê ew derkete derve û bi dilşewatî giriya.

Cihûda xwe dadileqîne

27 Çaxê bû sibe hemû serekên kahînan û rihsipiyên gel ji bo ku Îsa bikujin bi hev şêwirîn.

²Ew girêdan, birin û dan destê Pîlatoyê walî.

³Cihûdayê ku Îsa dabû dest, gava dît ku ew hat hukumkirin, li kirina xwe poşman bû û sî zîv li serekên kahînan û rihsipiyan zivirandin û got:

⁴“Min guneh kir. Ez bûm sedemê xwîna bêşûc.”

Wan lê veğerand û gotin: “Me çi ji vê ye? Tu bifikire.” ⁵Cihûda zîv avêtin nav Perestgehê û derket.

Ew çû û wî xwe daleqand. ⁶Serekên kahînan zîv hildan û gotin:

“Nabe ku em van peran bixin xezîna Perestgehê, çimkî perên xwînê ne.” ⁷Bi hev şêwirîn û ji bo veşartina biyaniyan Zeviya Cêrçêker kirîn. ⁸Ji ber vê yekê ji wê zeviyê re heta îro jî ‘Zeviya Xwînê’ tê gotin.

⁹Hingê ew peyva ku bi devê Yêremya pêxember hatibû gotin hat cih: “Wan sî zîv girtin, bi wî

bihayê ku ji kurên Îsraêl hinan ji bo wî vebirbûn¹⁰ û wan pê Zeviya Cêrçêker kirîn, wek ku Xudan li min emir kiribû.

Îsa li ber Pîlatoyê walî

¹¹Îsa li pêş walî rawesta û wî jê pirsî: “Ma tu padîşahê Cihûyan î?” Îsa lê vegerand û got: “Erê, wek ku te got.” ¹²Gava ku ew ji aliyê serekên kahînan û rihsipiyan ve hat sûcdarkirin, wî tu bersîv neda. ¹³Hingê Pîlato jê pirsî: “Ma tu wê şahidiya ku ew li hember te didin nabihîzî?” ¹⁴Îsa bersîv neda û peyvek jî negot, wusa ku walî gelek şaş ma.

Hukumê kuştina Îsa

¹⁵Adeta walî bû ku di cejinê de girtiyekî ku gel dixwaze berde. ¹⁶Wê demê bi navê Barabas girtiyekî navdar hebû. ¹⁷Gava ku elalet civiya Pîlato ji wan pirsî: “Hûn dixwazin ez kîjanî ji bo we berdim? Barabas an Îsayê ku jê re dibêjin Mesîh?” ¹⁸Çimkî wî dizanibû ku wan Îsa ji çavnebarî girtine û dane destê wî. ¹⁹Çaxê Pîlato li ser kursiyê hukumkirinê rûniştibû jina wî jê re ev xeber şand: “Nebe ku tu tiştêkî bi wî mirovê rast bikî, çimkî îşev di xewna xwe de min ji rûyê wî gelek tengahî dît.”

²⁰Lê belê serekên kahînan û rihsipiyan nav di elaletê dan ku bixwazin Barabas bê berdand û Îsa bê kuştin. ²¹Walî ji wan pirsî: “Ji herduyan hûn

dixwazin ku ez kîjanî ji bo we berdim?” Wan jî got: “Barabas!” ²²Pîlato got: “Naxwe ez bi Îsayê ku jê re dibêjin Mesîh çi bikim?” Hemûyan bersîv da: “Bila bê xaçkirin!” ²³Pîlato pirsî: “Çima? Wî çi xerabî kiriye?” Lê ew hê bêtir qîriyan: “Bila bê xaçkirin!”

²⁴Gava Pîlato dît ku tişteke ji destê wî nayê, lê bêtir tevlihevî derdikeve, wî av hilda, li pêş elaletê destê xwe şûşt û got: “Ez ji xwîna vî mirovî bêrim me. Ev karê we ye.” ²⁵Hemû xelkê bersîv da: “Bila xwîna wî di stûyê me û zarokên me de be!” ²⁶Hingê wî Barabas ji bo wan berda, Îsa da ber qamçiyên û da destê wan, da ku bê xaçkirin.

Leşker tinazên xwe bi Îsa dikin

²⁷Wî çaxî leşkerên walî Îsa birin qesrê û hemû tabûra* leşkeran li ser serê wî civandin. ²⁸Wan ew tazî kir û xiftanekî sor li wî kirin. ²⁹Tacek ji stiriyan honandin û danîn ser serê wî. Çîtikek kirin destê wî yê rastê, li ber wî çûn ser çokan, tinazên xwe pê kirin û gotin: “Bijî padîşahê Cihûyan!” ³⁰Tif kirinê, çîtik ji dest standin û li serê wî xistin. ³¹Piştî ku pê tinazên xwe kirin, xiftan hilanîn û cilên wî lê kirin. Piştî ew birin ku wî xaç bikin.

Xaçkirina Îsa

³²Gava ku derketin derve, wan yekî Kûrênî dît ku navê wî Şimûn bû, wan bi zorê xaça Îsa bi wî dan hilgirtin. ³³Çaxê ew hatin wî cihê ku jê re Golgota dihat gotin — ku tê mana “Qoqê Serî” —

³⁴wan li wir şerab û zirav tevlihevkirî danê. Lê dema ku Îsa tam kir, nexwest vexwe.

³⁵Piştî ku wan ew xaç kir, wan cilên wî bi pişk li xwe leva kirin. ³⁶Û li wir rûniştin û çavdêriya wî kirin. ³⁷Nivîsa ku ew pê sûcdar dikirin li ser serê wî danîn: EV ÎSAYÊ PADÎŞAHÊ CIHÛYAN E. ³⁸Îcar du rêbir jî bi wî re hatin xaçkirin; yek li milê wî yê rastê, yê din li milê wî yê çepê. ³⁹Yên ku di wir re derbas dibûn, serê xwe dihejandin, çêrî Îsa dikirin ⁴⁰û digotin: “Ka teyê Perestgeh hilweşanda û di sê rojan de ava bikira! Heke tu Kurê Xwedê yî ji xaçê were xwarê û xwe rizgar bike!” ⁴¹Bi vî awayî serekên kahînan, Şerîetzan û rihsipiyan jî tinazên xwe pê dikir ⁴²û digotin: “Yên din rizgar kirin, lê nikare xwe rizgar bike? Ew Padîşahê Îsraêlê ye! Ka bila niha ji xaçê were xwarê, emê baweriyê bi wî binin. ⁴³Wî xwe dispart Xwedê. Heke Xwedê ji wî hez dike, bila niha wî rizgar bike. Çimkî digot: ‘Ez Kurê Xwedê me.’” ⁴⁴Rêbirên ku bi wî re hatibûn xaçkirin jî bi vî awayî lome lê dikirin.

Mirina Îsa

⁴⁵Piştî nivro saet ji diwanzdehan heta saet sisiyan tarî ket erdê. ⁴⁶Saet li dora sisiyan Îsa bi dengekî bilind qîriya: “Elî, Elî, lama sabaxtanî?” ku tê maneya: “Xwedayê min, Xwedayê min, te çima ez berdîm?” ⁴⁷Gava hin ji yê ku li wir bûn ev bihîstin, gotin: “Ew gazî Êlyas dike.” ⁴⁸Di cih de yek ji wan rabû û avgirek* hilda. Wî ew bi sihikê* tije kir, bi serê çîtikekî ve danî û dirêjî

Îsa kir ku vexwe. ⁴⁹Yên din gotin: “Ka bihêle, em bibînin ka Êlyas wê bê ku wî rizgar bike.”

⁵⁰Îsa careke din bi dengekî bilind qîriya û ruhê xwe da. ⁵¹Di wê gavê de perda Perestgehê ji serî heta binî çiriya û bû du perçe. Erd hejiya û lat qelişîn.

⁵²Gor vebûn û gelek kesên pîroz ên ku miribûn, rabûn. ⁵³Ew ji goran derketin û piştî rabûna Îsa çûn Bajarê* Pîroz û ji aliyê gelean ve hatin dîtin.

⁵⁴Çaxê sersed* û yê ku bi wî re çavdêriya Îsa dikirin erdhejîn û tiştên bûyî dîtin, ji tirsê bizdiyan û gotin: “Bi rastî jî, ev Kurê Xwedê bû!”

⁵⁵Gelek jin li wir bûn û ji dûr ve temaşe dikirin. Ew ji Celîlê li pey Îsa hatibûn û ji wî re xizmet kiribûn. ⁵⁶Meryema Mejdelanî, Meryema diya Aqûb û Ûsiv û diya kurên Zebedî di nav wan de bûn.

Veşartina Îsa

⁵⁷Gava ku bû êvar, mirovekî dewlemend ê ji Arîmetyayê hat. Navê wî Ûsiv bû û ew bi xwe jî şagirtê Îsa bû. ⁵⁸Çû ba Pîlato û laşê Îsa jê xwest. Pîlato jî emir da ku laş bidin wî. ⁵⁹Ûsiv ew hilanî, bi cawekî paqij ê keten pêça ⁶⁰û ew di gora xwe ya nû de, ya ku di latê de kolabû veşart. Wî kevirekî mezin gêr* kir ber devê gorê û çû. ⁶¹Meryema Mejdelanî û Meryema din li pêşberî gorê rûniştibûn.

Nobedarên gorê

⁶²Dotira rojê — rojek piştî roja Amadekirinê —

serekên kahînan û Fêrisî çûn ba Pîlato û gotin:
⁶³“Ezbenî, di bîra me de ye hê gava ku ewê xapînok dijiya, gotibû: ‘Piştî sê rojan ezê rabim.’
⁶⁴Ji ber vê yekê emir bide, da ku gor heta sê rojan bê parastin. An na, şagirtên wî dikarin bête laşê wî bidizin û ji gel re bêjin ku ew ji nav miriyan rabûye. Hingê wê xapandina dawî ji ya pêşî xerabtir be.” ⁶⁵Pîlato got: “Nobedarên di emirê we de hene. Herin û hûn çawa dizanin, wusa gorê biparêzin.” ⁶⁶Ew jî çûn gor parastin, kevir mor kirin û nobedar danîn ber.

Vejiina Îsa

28 Piştî Şemiyê, roja pêşî ya heftiyê serê sibê zû Meryema Mejdelanî û Meryema din çûn ku li gorê binihêrin. ²Ji nişkê ve erdhejîneke mezin çêbû. Çimkî milyaketekî Xudan ji ezmanan hate xwarê, çû ser gorê, kevir gêr* kir û li ser rûnişt. ³Dîtina wî wek birûskê û cilên wî wek berfê sipî bûn. ⁴Nobedar ji tirsê wî lerizîn û bûn wek miriyan.

⁵Milyaket ji jinan re got: “Hûn netirsin, ez dizanim ku hûn li Îsayê ku hatibû xaçkirin digerin. ⁶Ew ne li vir e, ew rabûye, wek ku wî gotibû. Werin û wî cihê ku ew lê dirêjkirî bû bibînin. ⁷Îcar zû herin ji şagirtên wî re bêjin: ‘Ew ji nav miriyan rabûye û va ye beriya we diçe Celîlê. Hûnê wî li wê derê bibînin. Va ye min ji we re got.’”

⁸Jin bi lez ji gorê veheriyan, bi tirsê û bi şahiyê mezin reviyên ku ji şagirtên wî re bêjin. ⁹Ji nişkê ve Îsa rastî wan hat û got: “Aştî* li ser we be.” Ew nêzîkî wî bûn, xwe avêtin lingên wî û perizîn* wî.

¹⁰Hingê Îsa ji wan re got: “Netirsin. Herin û ji birayên min re bêjin, bila biçin Celîlê. Li wir ewê min bibînin.”

Bertîldayîna nobedaran

¹¹Gava ku hê jin di rê de bûn, hinek ji nobedaran gihîştin bajêr û hemû tiştên bûyî ji serekên kahînan re gotin. ¹²Piştî ku serekên kahînan bi rihsipiyan re civiyan û şêwirîn, gelek pere dan leşkeran ¹³û gotin: “Bêjin: ‘Gava ku bi şev em razayî bûn şagirtên wî hatin û ew dizîn.’” ¹⁴Heke ev bigihîje guhê walî, emê wî qanî bikin û xemê bi we nadin xwarin.” ¹⁵Wan jî pere standin û wek ku li wan hatibû şîretkirin, kirin. Ev gotin heta îro jî di nav Cihûyan de belav bûye.

Îsa xwe nîşanî şagirtên xwe dide û wan dişîne

¹⁶Piştî yanzdeh şagirt çûn Celîlê, wî çiyayê ku Îsa ji wan re gotibû herinê. ¹⁷Gava ku wan ew dît, perizîn wî; lê hinek ji wan dudilî bûn. ¹⁸Hingê Îsa nêzîkî wan bû û ji wan re got: “Li erdê û li ezmanan hemû desthilatî* ji min re hatiye dayîn. ¹⁹Ji ber vê yekê herin, hemû miletan bikin şagirtên min: Wan bi navê Bav, Kur û Ruhê Pîroz imad bikin, ²⁰hemû tiştên ku min li we emir kirine hînî wan bikin, da ku pêk bînin. Va ye ez herdem heta dawiya dinyayê bi we re me.”